PROMIN

ПРОМІНЬ

РІК XVI ГРУДЕНЬ, 1975 ЧИСЛО 12

Second Class Mail Registration Number 1925

ПРОМІНЬ

РІК XVI ГРУДЕНЬ, 1975 Ч. 12

Виходить раз у місяць

Видає

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Редагує Редакційна Колегія

Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

PROMIN

No. 12 DECEMBER, 1975 VOL. XVI

Monthly Publication

Published by

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

Edited by Editorial Committee

NATALIA KOHUSKA — Editor

Передплата в Канаді	$6.00
Передплата до інших країн	6.00
Поодиноке число	60

Передплату висилати на адресу:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

Subscription in Canada	$6.00
Subscription in other countries	6.00
Single copy	60

Address:

PROMIN

P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

В ЦІМ ЧИСЛІ:

Стор.

— За духове обличчя українки ... 1

Е. Остапчук — Концепція багатокультурности ... 3

Г. Сенишин — Рефлексії Крайового З'їзду Созу Українок Канади ... 5

О. Лукомська — Прапори ... 9

Т. Горохович — Леся Українка ... 10

Відділ для дітей ... 14

An Address by the Hon. Horst A. Schmid ... 15

Багатокультурність є постійною урядовою політикою 16

Всеканадський Конкурс української вишивки і писанки 20

Г. Смольський — Космацькі вуставки ... 21

У. Кравченко — Спогади учительки ... 23

Громадська і родинна хроніка ... 27

Річні звіти відділів ... 29

Домашне господарство ... 31

Зміст XVI річника ... 32

НА ОБКЛАДИНЦІ — Грудневий день у парку.

ВИДАННЯ, ЩО ЇХ МОЖНА НАБУТИ У ЦЕНТРАЛІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

1. Батьки і діти — Т. Горохович	$ 1.00
2. Блискуча Зоря (про княжну Анну) — Митр. Іларіон	$ 0.50
3. Вибране — Г. Мандрика	$ 1.50
4. Видатні жінки України — Н. Полонська-Василенко	$ 6.00
5. Да Девелопмент оф Юкраінян Класикал Мюзик — Д. Козій	$ 0.50
6. Довідник про Союз Українок Канади	$ 0.10
7. Листки узорів з мистецької книжки (хрестиками, яворівкою, низин.)	$ 0.25
8. Дорогами сорокріччя — Н. Когуська	$ 1.50
9. Збірка мат. на 100-річчя з дня нар. Л. Українки	$ 2.50
11. Навчаймо дітей укр. мови — Митр. Іларіон	$ 0.20
12. На крилах пісень (пісні з нотами на слова Л. Українки)	$10.00
13. На роковини І. Франка	$ 1.00
14. П'єси для молоді	$ 2.50
15. Програма на свято матері	$ 1.50
16. Програма на свято книжки	$ 1.00
17. Програма для садочків	$ 1.50
18. Програма для Мол. Відд. СУМК	$ 2.00
19. Програма на свято Л. Українки і О. Кобилянської	$ 1.00
20. Про життя і творчість О. Кобилянської	$ 0.50
21. Підручник для Надзірної Ради Мол. Від. СУМК	$ 7.00
22. 50-річчя здобуття громадських прав — Г. Янішевська	$ 0.75
23. Релігійні мотиви у творах Л. Українки — Н. Когуська	$ 0.50
24. Статут Союзу Українок Канади	$ 0.25
25. Твори Л. Українки (в англійській мові) — КУК	$ 7.50
26. Три сильветки — Л. Білецький	$ 1.50
27. Українська господиня (куховарські приписи, старе видання)	$ 0.50
28. Українські коляди (з нотами) — С. Яременко	$ 0.75
29. Українська жінка в хореографії — М. Пастернакова	$ 3.00
30. Чверть століття (історія СУК), тверда оправа	$ 2.50
31. Чверть століття (історія СУК), м'яка оправа	$ 1.50
32. Чарівний діямант — М. Погідний-Угорчак	$ 2.00
33. Юкраініан Ембройдери	$ 7.00
34. Юний Скоморох (п'єси для молоді)	$ 6.00
35. Я вернуся (стрілецькі оповідання) — О. Крамар	$ 0.50
36. Українські хресні імена (в англійській мові) — Р. Ґаюк	$ 1.00

Також на складі маємо:

Візитівки (плейс карс) зі смолоскипом (тузин)	$ 1.00
Жетони з портретом Л. Українки	$ 0.25
Конверти з листовим папером, що на ньому смолоскип (тузин)	$ 0.75
„Смолоскип" — відзнака Союзу Українок Канади	$5.00
Срібні ложечки зі смолоскипом	$6.50

Адреса Централі:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA

A25, 11024 - 82 Avenue

Edmonton, Alberta, Canada

T6G 0T2

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК XVI ГРУДЕНЬ, 1975 ЧИСЛО 12

За духове обличчя українки

Проголошений 1975 Міжнародній Жіночий Рік добігає до кінця. Одначе цей рік був початком плянувань і пропонованих певних проєктів та питань стутусу жінки на майбутні десятиліття.

Українські жіночі організації в Канаді, чи в Америці не могли з причин статусу організацій недержавного народу включатись вповні в цей рух на міжнароднім форумі, то все таки ми старанно слідкували за програмою та подіями, які і в цей час широко дискутуються.

Нас цікавлять питання, що ми, як українки, могли б зробити в цім Році Жінки, які нові обрії ми могли б відкрити для себе, які проєкти ми могли б намітити на дальші десятиліття, щоб проголошений Рік Жінки був і для нас роком обнови, оживлення та нових інспірацій. Чи може цей рік промине повз нас, не давши нам нічого нового додатнього?

Хто слідкує за подіями на міжнародньому форумі сучасних жіночих питань, той зауважить, що там найважливішими питаннями є статус жінки, а в переважаючій більшости в нім питання матеріялістичного характеру. Правдою є те, що цим способом підкреслюється також питання рівности, як принципу, то постійно чуємо про „рівну платню за рівну працю", про потребу річних доходів жінки господині дому, якій чоловік повинен би платити місячну платню, а з тієї платні пенсійний плян для жінки також зв'язаний з її річним доходом коштом чоловіка, що жінка, яка не працює поза домом повинна мати своє конто в банку, або напр. таке питання висунене на конференції в Квебеку „Автономія чи залежність". І це знову мало б відноситись до жінки як дружини свого чоловіка. Отже такі і подібні питання, а є їх багато більше, залежно від країни, є скрайніми, які шкодять цілому цьому рухові статусу жінки й які шкодять його добрим намірам.

Для нас, українок, які вважають родину, як основу суспільства, які у своїх домах почуваються самостійними і не потребують жодної автономії, подібні питання для нас є чужими і ми від них хочемо бути здалека.

Нам, українкам хотілось би нав'язати цей Жіночий Рік до історії жіночого руху в Україні при кінці 19 і в початках 20 ст., знайти з ним певну пов'язаність, спільність думок і прямувань, або прямо сказавши — яку візію мали провідниці жіночого руху в Україні про майбутню українку у другій половині 20 століття?

Правдою є те, що коли говоримо про себе, то не можемо поминути того факту, що живемо далеко від України, в цілком іншім оточенні і що наші завдання в багатьох аспектах є відмінні від тих, що були там. Та безперечний факт, що жіночий рух в Україні виточив нам певні шляхи і положив основу нашої духовости. Він спрямував нас на дороги творчої праці для нашого народу.

Історія жіночого руху в Західній Україні внесла багато світлих моментів в життя не лише української жінки, але й нашого народу в цілому. Це ж була його найвища ціль, щоб піднести народ почерез освіту, організованість на вищий рівень і заставити його боротись за своє добро і свою майбутність.

Жіночий рух поставив на п'єдестал славних жінок України — Наталя Кобринська, Ольга Кобилянська, Уляна Кравченко, це ті Франкові „каменярі", які лупали гранітну скалу застарілих законів і з-під грузу пересудів вивели на дорогу обов'язків і творчої праці жінку людину.

І хоч минула перша фаза змагань за право вступати жінками до університетів, здобувати освіту, вищі студії, професійні становища і місце в суспільстві, прийшла друга фаза — організаційної діяльности.

В наших часах повної свободи, трудно було б зрозуміти тодішнє положення жінки в суспільстві, а ті, що вийшли були на дорогу змагань, в них була світла мета, в яку вони вірили, якою дорожили і до якої прямували.

Первісних провідниць, носіїв національної думки і праці для свого народу заступили інші. І коли дивитись з перспективи часу, то все те, що було кволе, що ставало на перешкоді жіночому рухові, що засуджувало самостійність жінки поволі зникало. Остались бажання рости духово, здобувати знання, займати місце в житті

свого суспільства.

Ідея жіночого руху, жіночої самостійности виховала нам тисячі ідейної свідомої молоді в Україні, яка не вагалася йти навіть на смерть за свободу свого народу.

І так з далеких мандрів у минуле повертаємось до сьогодення, до нас, живучих у широкому світі. Ідеали самостійности, ідеали праці для свого народу засвоїли ми завдяки жіночому рухові та організованости української жінки. І тому Рік Жінки так багато пригадує нам ті первісні цілі, пригадує нам ті світлі моменти з історії жіночого руху. Ми не потребуємо виборювати собі сьогодні місця у суспільстві, ані змагатись за вступ до учбових установ, одначе час і життя поставило перед нами іншу форму прямувань і боротьби за нашу самобутність і наш духовий ріст, не лише нас самих, але наших дітей.

Тому хай Рік Жінки буде для нас почином сильніших плянових завдань на десятиліття, змагань за духове обличчя українки, яка йдучи життям посеред інших народів вільного світу несла б смолоскип самостійности і своєї національної достойности.

МАНІФЕСТАЦІЯ В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК

У зв'язку з Міжнародним роком жінки, близько 500 осіб взяло участь 21-го вересня, ц. р. в поході-маніфестації, що відбулася перед Манітобською легіслятурою в обороні українських жінок-політичних в'язнів в концентраційних таборах СССР.

Маніфестацію організував вінніпезький відділ Комітету Українок Канади, Комітет Оборони Валентина Мороза і вінніпезький Комітет Українців Канади. Про демонстрацію коментувало вінніпезьке радіо, телевізійні станції та місцева англомовна щоденна преса. Щоденник „Вінніпеґ Трібюн" помістив на першій сторінці знимку маніфестації. Напередодні маніфестації появилося в „Вінніпеґ Фрі Пресс" та „Вінніпеґ Трібюн" велике (на чверть сторінки) плачене оголошення-апель зі знимками відоміших жінок-в'язнів: Надії Світличної-Шумук, Ірини Сеник, Ніни Строкатої-Караванської, Стефанії Шабатури та Ірини Стасів-Калинець з короткими біографічними даними й поданням причини їхнього засуду, а це оборони української мови, культури, віровизнання, політичних та конституційних прав і відмовлення осудити та відректися від своїх теж ув'язнених чоловіків.

В понеділок, 20 жовтня ц. р. Андрей Сахаров, лавреат Нобелівської нагороди миру, у своїй телефонічній розмові з Москви з кореспонденткою СВС в Торонті п-ні Барбарою Фрамм, на передачі „Ез ит геппенс" повідомив, що жінки політв'язні в Мордовських таборах почали голодівку-протест в обороні православної Церкви, своїх політичних поглядів та проти несправедливости й терору в СССР. А. Сахаров сказав, що він хотів би, щоб канадські слухачі знали про це й були приготовані на якусь акцію в обороні цих голодуючих жінок. Він також дякував канадцям за їхні старання й протести в обороні Мороза, Шумука, Чорновола та Світличного.

ПОШТОВИЙ УРЯД ВИМАГАЄ

Просимо Передплатників журнала „Промінь" звернути увагу на час, коли кінчається передплата. Подивіться на наліпку Вашої адреси і вгорі побачите, що там зазначено місяць і рік. — Це тоді кінчається Ваша передплата.

Просимо не відтягати висилку своєї передплати на наступний рік. Поштовий уряд Канади вимагає, щоб „Промінь" висилався передплатникам, а не післяплатникам. Після трьох місяців, від закінчення передплати, ми тратимо привілей висилати Вам журнал 2-ою клясою. Коли і дальше ми висилаємо Вам журнал, то ми платимо більше за пересилку. В такому разі, ми будемо змушені післяплатникам підвищити їхню післяплату враховуючи підвищення коштів пересилок. Задавненим післяплатникам, будемо змушені висилку „Променя" припинити.

„ВИДАТНІ ЖІНКИ УКРАЇНИ"

Цікава змістом, цінна історичним минулим, в якім насвітлено найбільш видатні постаті українських жінок дала нам авторка працю, а зокрема в 1000-ліття смерти Великої Української Княгині Ольги, якій присвячено поважну частину в розділі княжок доби. Головні розділи книжки:

Жінки княжої доби
Українські жінки Литовсько-Польської доби
Жінки доби Гетьманщини
Українські жінки XIX—XX ст.

Книжка дуже гарно видана, на дорогім папері, багато ілюстрована в мистецькій полотняній оправі. Стор. 160. **Ціна . . $6.00**

Замовляти в Союзі Українок Канади на адресу:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N of CANADA
A25 11024—82 Ave. Edmonton, Alberta
T6C 0T2.

Емілія Остапчук

Концепція багатокультурности

Як член Канадської Дорадчої Ради по справах Багатокультурности, я маю нагоду стояти близько до політики багатокультурности, і цілої програми, та одночасно вкладати свій скромний труд по своєму знанню й здібностях.

Канада врешті прийняла офіційну політику багатокультурности як дійсність нашого загального життя. Ми оцінюємо признання й поставлення на офіційну базу справу багатокультурности, але в той же самий час, знаємо, що це була політична акція, яка вийшла, як результат дискусій над двомовністю і двокультурністю. Концепція багатокультурности є тепер загально прийнята, але є і досі опоненти, які час від часу висловлюються проти як оце недавно Даґлес Фишер в обширній статті заявив свою рішучу опозицію проти розвитку інших культур, крім англійської і французької. У всякому разі, міністер багатокультурности, дост. Джон Монро запевнив нас і заявив всім громадянам Канади, що політика багатокультурности є постійною політикою уряду!

Канада сьогодні респектує всіх людей зі всіх етно-культурних походжень і їхні мови. Наша держава побудована на принципах респекту один до одного, на вирозумінню, і на особистих свободах. Отже, філософія багатокультурности мусить включати всіх — англосаксонів і франкофонів, разом із всіма іншими жителями різних національних походжень.

Історично, дорога до багатокультурности сягає ще до початків минулого століття, коли то перші великі маси іміґрації прибували до Канади. Ще від першої світової війни визначні письменники, історики, учителі звертали увагу на вклад всіх культур.

Проф. Кірконел ще у 1938 році сказав, що: „люди, з різних культурних походжень не відстають від слави своєї минувшини, тому що спільне знання, спільне співчуття, і змагання за піднесення культурних здобутків напевно викроїть тут національне життя неймовірного багатства".

Лорд Твідсмюр залишив іміґрантам на степах Канади фразу для всіх ґенерацій — коли він сказав: . . . коли ви будете добрими українцями, тоді будете кращими канадцями".

А Винсент Мессей сказав ісляндцям у 1955 році: „хай багатства вашої спадщини далі існують як частина Вашого життя, і будуть інспірацією для нас всіх". На першому з'їзді етнокультурних груп, на тему багатокультурности у 1967 році сенатор Павло Юзик сказав, що „розвиток канадської культури, яка є багатою у своїй відмінности, красі і гармонії, відзеркалює принцип єдности у відмінності й демократичний дух згоди, які є засвоєні у Канадській Конфедерації".

Від тих часів, багато активности проявлено в ділянці вияву культур. У листопаді 1972 року прем. мін. Трудо назначив першого міністра, який відповідав за справи багатокультурности, а у травні 1973 року уряд назначив 101 членів до першої Канадської Дорадчої Ради. У цьому складі було назначено вісім українців! Хоч процес діяння Ради не йде таким швидким темпом як дехто собі бажав би, все одно певний поступ зроблений.

З погляду української культури, знання рідної мови є конечне, бо мова — ключ до існуючої культури, і без мови не можна нею користуватися ані її розвивати. Врешті, знання і вживання мови є тісно пов'язане з способом мислення та світоглядом людей різних культур. Тому то, писана й читана мова важливіша від розмовної, але занепадає швидше. Збереження писемної мови й читання — це відкриті двері до пізнання національної культури і збереження національної свідомости.

Як відомо, справа мовних програм у школах й інституціях є під юрисдикцією окремих провінційних урядів. Ото ж яку допомогу федеральний уряд дасть, або може дати для піддержки і розвитку мовних програм, залежить від умов між федеральним а провінційними урядами!

До цього часу програма багатокультурности допомагала переважно тим етно-культурним групам, які до високої міри зберігають і плекають свою власну культуру. Уряд далі буде трактувати цю ділянку як важливу, але заразом буде більшу увагу приділювати тим групам, які не є такі сильні як наприклад українці чи німці. Ціль є — щоб допомогти їм розвинутися і оцінити свою культуру. З цього можна зовсім безпечно ствердити, уряд вповні оцінює плекання всіх культур.

При цьому хочу зупинитися коротко на темі **українська культура.** Культура народів виникає з потреб людини. Психологічно-інтелектуальна функція культури є дати людині зміст життя, через самовизначення себе і своєї приналежности, через задоволення духових потреб. Культура є одночасно індивідуальною і суспільною потребою.

Українська національна культура — це знання всього того найкращого й найпотрібнішого, що було створене українцями і що передається як національна спадщина з покоління в покоління, та що постійно потребує свого дальшого вдосконалення й розвитку.

За всяку ціну, ми повинні ставитись до затримання чистоти у нашому мистецтві. Що совєтська влада в Україні русифікує наш народ — його мову, мистецтво, культуру — нам відомо, до того вона експортує у вільний світ свої впливи і тактикою біологічної боротьби намагається розкладати українську націю..., але це інша тема. Але в Канаді бачимо останніми часами на деяких наших платівках такі пісні як „Циганочка", „А на весні" і „В начной тіше с гітарой под полою" це чисто російські мелодії, до яких хтось, свідомо чи несвідомо підложив слова чи просто переклав з російської на українську. В першу чергу це нечесно присвоювати чужу музику і казати, що це українська пісня, і це показує брак свідомости. Недавно у Вегревил на фестивалі — чудові українські танці — молодь наша переважно одягнена у гарних строях (хтось про правильність подбав) і танцює гарненька дівчинка до музики „Яблочко" — російська мелодія!

У Давфині відбувається рік річно фестиваль, на який приїжджають дуже багато українців зі всіх сторін Канади й Америки — а цього року були визначні гості із Австралії. У параді, на одному „вагоні" (float) був напис наглійською мовою Life of Ukrainian Pioneers, а по-українському написано **Української життя піонерів.** Такий недогляд є непростимий.

Ми мусимо звертати особливу увагу на чистоту нашого мистецтва — ми мусимо старатися про високий рівень наших проєктів і програм. Це наш обов'язок, бо наша українська культура є нашою гордістю.

Бл. п. Василь Гавриляк

видатний громадянин, член самостійницьких організацій, член Президії Консисторії УГПЦК, мейор м. Едмонтону раптово відійшов у вічність 7 листопада 1975 р. на 59 році свого активного життя.

У глибокому смутку залишив дружину, дві дочки, дальшу родину та велике число друзів, зокрема залишив світлу пам'ять про себе серед широких кіл українського громадянства.

Вічна йому пам'ять!

На свіжу могилу бл. п. Василя Гавриляка, посадника міста Едмонтону, якого передчасна смерть осиротила українську громаду в Канаді, складаємо свіжу китицю квітів в його пам'ять — $75.00 на пресовий фонд „Променя".

Пані: К. Гавриш, М. Гавриш, О. Гладун, М. Гринчук, К. Кругляк, М. Лазарук, П. Мендрик, С. Пауш, М. Попович, А. Ревун, Е. Рипка, О. Слюсарчук, Л. Чаглей, А. Шемелюк, М. Школяр.

— — —

У третю річницю смерти мого незабутнього чоловіка, св. п. полковника Миколи Битинського, який упокоївся 24 грудня 1972 р., складаю в його світлу пам'ять нев'янучий вінок 20 дол. на журнал „Промінь".

Дружина Надія Битинська, Торонто

— — —

У світлу пам'ять незабутнього нашого брата Дмитра Ратича, який відійшов у вічність 1942 року у Відні, складаємо замість китиці квітів $10.00 на журнал „Промінь".

Сестри — Зоя Плітас і Ганна Янішевська, Торонто

Галина Сенишин

Рефлексії Крайового З'їзду Союзу Українок Канади

20 — 24 СЕРПНЯ 1975 Р.

(Докінчення з ч. 11)

Після доповіді вив'язалась жвава дискусія, в якій взяли участь: С. Пауш, О. Андрущак, П. Кушнір, О. Лукомська, Н. Когуська, добр. Л. Удод, М. Вакалюк, А. Токарик. Крім пляну видання історії Союзу Українок з нагоди 50-ліття обговорювано інші справи, як вечірні курси української мови для молодших членок по відділах, фінанси, дотації від уряду, лектуру для читання, брак учителів української мови, місце ювілейного з'їзду, проєкти ювілейних святкувань, прапори для відділів, запропоновано проголосити конкурс на слова і музику для гимну Союзу Українок як також літературний конкурс.

Пані Марія Ткачук пояснила, що коли головний Музей дістає від федерального уряду дотацію, то не може її розділювати між філії, що філії музею можуть апелювати для себе окремо. Пані Ткачук також представила фінансовий звіт музею, разом з внеском до затвердження, щоб фінансовий фіскальний рік музею перенести на 31 березня.

Звіти урядниць центральної управи Союзу Українок Канади були видруковані і доручені всім учасницям при реєстрації з'їзду для прочитання з таких позицій: голова — С. Пауш, рекордова секр. — О. Райчиба, секр. кореспонденційна — М. Лазарук, касирка — А. Томнюк, уступ. голова — Л. Івасюк, заступниці голови — М. Сулима і д-р Г. Янішевська; референтки: добродійної праці — О. Лукомська, журнала „Промінь" — М. Вакалюк, зовнішніх зв'язків — Л. Касіянчук, молодших відділів СУМК — О. Завісляк, багатокультурности — Н. Фарина, освіти — А. Шемелюк, міжнародніх справ — Наталя Базюк, проєкт прапора Союзу — О. Лукомська, офіційно прийняті з'їздом.

Пані М. Демянів, членка контрольної комісії висловила признання центральному проводові Союзу Українок Канади за пророблену працю, ствердила, що всі книги знаходяться в доброму порядку і поставила внесок на уділення абсолюторії уступаючому зарядові.

По цім слідувала справа Музею. Пані М. Ткачук зреферувала пропоновані зміни статуту Музею, які після обширного обговорення і дискусії з'їзд прийняв пропоновані Комітетом зміни і додатки статуту, які зосереджені у загальних резолюціях з'їзду. Між іншим у висліді дискусій рішено таку назву музею: Музей Українського Мистецтва й Культури Союзу Українок Канади.

Між іншими справами були обговорені такі питання — кампанія Музейної Фундації, побільшення числа експонатів, контакт з Школою Мистецтва у Бенф, подорожуюча виставка українських вишивок, змінити форму з'їздів з окремих сесій на спільні, зажалення до КУК в справі вилишення декалогу ред. Сирника з фільму про Перший Світовий Конґрес, моральна підтримка Христі Петровської.

Слідувала спільна сесія, якої предсідником була ред. Н. Когуська. Тут пані Ткачук подала вичерпні інформації про всю пророблену працю Комітету Музею і Музейної Фундації, про пороблені заходи в справі набуття площі і будинку під приміщення музею, про дотації від федерального уряду, наради з архітектом про модель музейного будинку. Будинок буде приміщувати бібліотеку, буде мати місце на архіви, на семінари для культурних потреб. Пані Ткачук з'ясувавши певні пляни подала до відома, що кошта будинку після його перерібки разом з купном землі — будуть виносити $787,000, з чого сподівається половину коштів одержимо від урядів провінційного і федерального, оповіла про працю панни Линди Лазарович в Оттаві, яка працює як екзекутивний секретар і референт Музею Союзу Українок Канади.

„Перед нами — говорила пані Ткачук — стоїть тепер питання скільки ми зберемо від наших організацій, а скільки від членів. В найближчому часі потрібно дати $200,000, як більший завдаток. Свою працю комітет розділив на дві стадії — перша: приготовлення будинку до ужитку і друга: будування нового для перехову. Цей заклик не означає, що у нас забракло сили, чи віри у наше діло, лише потрібно до помочі людей і всіх наших організацій. Треба провести спільну кампанію на збірку, бо треба нам знати, що в Канаді створився рух навколо музеїв...".

З'ЇЗД СЕРДЕЧНО ВІТАЄ БЛАЖЕННІШОГО ВЛАДИКУ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ПІД ЧАС БЕНКЕТУ

Зліва направо: д-р Степан Яремчук, голова СУС; д-р Лев Фарина, голова ТУС-СУНД (господар), Блаженніший Владика Митрополит Андрей, пані Стефанія Пауш, голова Союзу Узраїнок, Василь Балан, голова СУМК і пані Ірка Балан.

Ціла спільна сесія СУС прийняла й одобрила пляни і досі проробленну працю та висловила це в резолюції такого змісту:

СУС І УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ (СУС)

З'їзд СУС вітає всі дотепер проробленні заходи своєї складової організації Союзу Українок Канади відносно Українського Музею, дякує та дає велике признання жіноцтву самостійницького руху за дотепер проробленну працю в головному Музеї в Саскатуні і по всіх філіях. З'їзд СУС уважає, що ця праця є на користь всіх складових організацій і членства та прихильників самостійницького руху, Української Греко-Православної Церкви в Канаді, та на користь всього українського народу і всієї Канади.

З'їзд закликає всіх членів та прихильників самостійницького руху СУС і У.Г.П.Церкви в Канаді морально і матеріяльно всебічно підтримати всі заходи С.У.К. і зокрема Музейного Комітету використовуючи одночасно всі можливості матеріяльної допомоги канадських державних чинників.

З'їзд сподівається, що закроєні пляни С.У.К. і СУС відносно Музею будуть довершені в найскоршому часі, що буде гідним признанням і відзначенням нашого жіноцтва в цьому міжнародньому ювілейному році жіноцтва та надходячих ювілейних роках С.У.К. і СУС. (Панчук - Стратійчук).

На цім закінчилась спільна сесія і Союз Українок Канади продовжував свою окрему сесію, на якій обговорено і продискутовано слідуючі питання: членські вкладки, бюджет централі Союзу Українок Канади, вплата членської вкладки до централі СУС.

ГОЛОВА СОЮЗУ УКРАЇНОК ПРИЙМАЄ ГРАМОТУ

Пані Стефанія Пауш, уступаюча голова Союзу Українок, віддано працювала на своїому становищі останніх 4 роки, приймає Грамоту признання Союзові Українок Канади за його майже 50-літню працю, від голови СУС, д-ра Яремчука. Текст цієї грамоти буде поданий окремо.

Після доповіді пані Ольги Завісляк, рефе-

ЧАСТИНА ГОСТЕЙ ПРИ ГОЛОВНОМУ СТОЛІ ПІД ЧАС СПІЛЬНОГО ОБІДУ В НЕДІЛЮ, 24 СЕРПНЯ

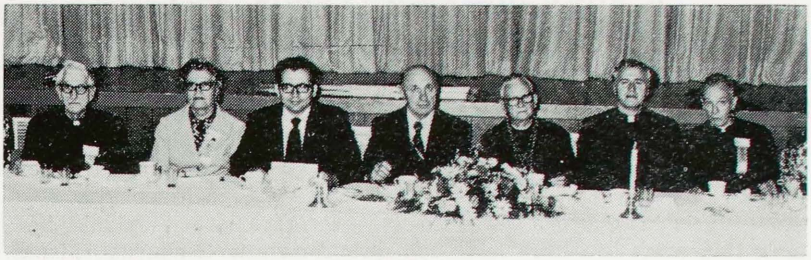

Зліва направо: о. д-р С. В. Савчук, пані Наталка Когуська, гість-промовець дост. Горст Шмід — міністер культури і державних послуг провінції Альберти, д-р Степан Яремчук, Блаженніший Митрополит Андрей, Всеч. о. прот. Д. Лучак, Всеч. о. прот. Олександер Хом'як.

рентки молодших відділів СУМК відбулась жвава дискусія над способами виховання молодших членів СУМК. Порушено питання української мови, літні курси, домашне виховання, рідні школи та інше. Участь в дискусії брали — добр. Л. Удод, пані Чуйко, добр. Стус, пані Завісляк, пані Пауш.

Обговорено також справи грамот відзначування членкинь за працю, питання почесних грамот і почесного членства. Учасниками цієї дискусії були: А. Звоздецька, С. Пауш, пані Жмурко, С. Стечишин, П. Данильчук, Г. Сенишин, пані Панчишак, М. Мандзюк, пані Віктова, пані Корпан, М. Ткачук.

Вечером того самого дня в п'ятницю відбувся бенкет-вечеря Союзу Українок Канади, на якім виголосила цінну доповідь пані Емілія Остапчук з Ванкуверу. По цім відбувся вибір центральної управи Союзу Українок Канади на каденцію 1975 — 77. (Доповідь і склад центральної управи проголошено в „Промені" ч. 10 з жовтня).

Докінчення з'їзду Союзу Українок Канади відбулось в суботу рано окремою сесією, на якій широко дискутовано рекомендовані відділами наступні справи: опрацювання й видання малою книжечкою всіх релігійних свят цілого року в двох мовах — українській і англійській. Видання інформативних листків про події в Україні. Доглянути, щоб офіційною мовою СУМК була далі українська мова. Побажаним є, щоб листи від музеїв були в українській мові. Питання розмету на наступний з'їзд Союзу Українок. Питання до вступу в члени СФУЖО обговорено всебічно. У висліді дискусії над цією точкою, в якій брали участь пані: Й. Михайленко, О. Ганночко, І. Дженіс, А. Токарик, А. Звоздецька, Г. Сенишин порекомендовано створити комісію, щоб вона простудіювала цю справу і дала звіт на наступному з'їзді.

Пані М. Мандзюк пропонує, щоб Союз Українок подбав про спеціяльні стяжки, які треба б уживати членкам при спеціяльних оказіях, як похорон, або інше, щось подібно як має Колегія Св. Андрея.

На закінчення з'їзду пані С. Пауш, уступаюча голова провела формальне затвердження вибору центральної управи Союзу Українок Канади, пропонованої номінаційною комісією попереднього вечора під час бенкету.

Того самого вечора на спільнім бенкеті Союз Українців Самостійників вшанував уступаючу голову Союзу Українок Канади пані Стефанію Пауш грамотою признання за провід і довголітню працю в організації.

Пані Ганна Романчич-Ковальчук довголітня активна й провідна членкиня Союзу Українок і визначна громадська діячка одержує з рук пані Стефанії Пауш, голови Союзу, спеціяльну відзнаку, що означає доживотне членство в Канадійській Крайовій Жіночій Раді.

ДЕЛЕҐАТКИ НА З'ЇЗДІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ В ЕДМОНТОНІ В ДНЯХ 20 — 24-го СЕРПНЯ, 1975

Британська Колумбія — Ванкувер — Марія Вакалюк — Централя; Провінційна Екзекутива: Люба Кут-Шевчук, Марія Богдан, добр. Катерина Бублик, Емілія Остапчук. Відділ ім. Лесі Українки: Анастасія Воробець, Лелія Митрук, Емілія Чуйко.

Вернон — Відділ ім. Святої Ольги: Софія Князь, Марія Попович.

Чиловек — відділ ім. О. Кобилянської — Марія Савіцька.

Альберта — Васетна — відділ ім. О. Басарабової: Євгенія Легкодух, Анна Зінык, Марія Роґожа; Вегревіл — відділ ім. Княгині Ольги — Галя Мельничук; Евансбурґ — відділ ім. Княгині Ольги — Мирослава Свистун; Торгилд — відділ ім. О. Басарабової — Марія Волощук, Ліна Татарин; Ту Гиллс — відділ ім. Лесі Українки — Галя Маріянич, Павліна Мулика; Смоки Лейк — відділ ім. О. Кобилянської — Марія Паламарик — голова.

Едмонтон — **Центральна Управа Союзу Українок Канади:** Стефанія Пауш, Леся Івасюк, Марія Сулима, Ольга Ганночко, Ольга Райчиба, Марія Лазарук, Анна Томнюк.

Референтки — Наталія Базюк — Міжнародніх справ, Наталка Фарина — Багатокультурности, Ольга Лукомська — Добродійної і прапора Союзу, Анастасія Мисак — Садочків, Анастасія Шемелюк — Освіти, Анна Звоздецька — Організаційна. Марія Гарасим, Анна Данилович, Марія Демянів — контрольна комісія.

Провінційна екзекутива на Альберту — Ольга Мельничук, Марія Самоїл, Йосифа Михалишин, Надія Боднар, Емма Верхомин, Лелія Ґреґорій, Наталка Мельничук, Февонія Пелех, Віра Понич, Єлисавета Прокіпчук, Анастасія Сенів.

Відділ при Катедрі св. Івана в Едмонтоні — Василина Бойко, Анастасія Бойко, Марія Вавринюк, Софія Василишин, Софія Гриник, Галя Ґрекул, Параня Калат, Тетяна Лазарович, Василина Леськів, Катерина Міськів, Дарія Яндова-МкМаллен, Розалія Фарина.

Відділ при церкві Св. Андрея: Вікторія Жуківська, Олександра Гоголь.

Відділ ім. Лесі Українки: Надія Гиманик, добр. Наталія Фляк, Катерина Рожак.

Відділ ім. Княгині Ольги: Анна Звоздецька, Марія Ангел, Марія Зинич, Надія Жмурко.

Саскачеван — Канора — відділ ім. М. Маркович: пані Павля Данильчук, добр. Ольга Бойчук, Параня Кушнір, Катерина Лабюк, Дорін Ортинська, Ґеня Ортинська.

Норт Бетлфорд — відділ ім. Олени Пчілки — Дора Кіндрачук.

Реджайна — відділ ім. Доньки України: Анастасія Зенчишин, Марія Козуб, Марія Корпан, Анна Мудра.

Саскатун — Головний Музей Союзу — Галя Максимюк, Марія Ткачук, Розина Драґан.

Саскатун — Провінційна Екзекутива — Ольга Гавриш, Целіна Качковська.

Саскатун — відділ ім. О. Кобилянської — Ольга Андрущак, Дорис Баєр, Йоганна Михайленко, Савеля Стечишин, добр. Леся Удод, Ганна Холод.

Саскатун — відділ при громаді Всіх Святих — Леся Фотій.

Манітоба — Вінніпеґ: Наталка Когуська — редакторка, Ольга Завісляк — Централя, Марія Мандзюк — Провінційна Екзекутива, добр. Юстина Лучак — Централя, Ангелина Павлик — філія Музею. Відділ ім. Лесі Українки: Соня Бейзик, Орися Буґера, Розалія Кондра, Савеля Тодощук, Єлисавета Зучкан.

Східня Канада — Монтреал, Квебек — Галина Сенишин — Провінційна Екзекутива, Стефанія Кульба — відділ ім. Доньки України.

Онтаріо — Брентфорд — Відділ. ім Лесі Українки — Марія Іванець.

Віндсор — відділ ім. Лесі Українки — Галя Панчишак, Анна Букса, Ольга Друль, Вероня Костинюк, Мирослава Телеґа, Ольга Торошенко.

Гамільтон — відділ ім. Лесі Українки — Євгенія Гребенюк, Розалія Климашко, Галя Лазарович, Анна Токарик.

Кеймбридж — відділ ім. Лесі Українки — Ганя Корній.

Оттава — Централя і відділ ім. Лесі Українки — Лідія Касіянчук.

Ст. Кетеринс — відділ ім. Лесі Українки, Рада Музейної Фундації — Ганка Романчич-Ковальчук.

Тандер Бей — відділ ім. Ольги Басарабової — Вікторія Віктова.

(Докінчення на стор. 10)

ПРАПОРИ

Під час з'їзду перед посвяченням прапора, пані **Ольга Лукомська,** референтка виготовлення проєкту прапора виголосила цю доповідь, яку тут поміщуємо.

Ред.

Сьогодні звершився історичний день у нашій організації з приводу посвячення власного прапора, під яким стоїть поверх 3,000 членок, православних українок у Канаді.

Від сьогодні прапор став нашим знам'ям і по ньому будуть нас пізнавати хто ми й що робимо.

Смолоскип на прапорі займає найбільше місця, бо це наша організаційна відзнака, що її з гордістю носить на грудях кожна членка Союзу Українок Канади. Тризуб, з лівої сторони вгорі, це символ княжої Руси-України, наших славних предків. З лівої сторони внизу, кленовий листок, символ державного прапору Канади, держави в якій живемо й свобідно розвиваємося духово й культурно.

Історія каже, що в початках цивілізації прапори не мали такого священного характеру як тепер. Спочатку вони служили як умовий знак — кусок шкіри чи тканини — коло якого збиралося плем'я на війну. По тих знаках розпізнавали свої чи ворожі війська.

За княжих часів, прапор звався стягом або хоругвою. У літописах, на малюнках де зображені княжі війська, видно як виглядали тодішні прапори. Вони були подібні один до одного; до дрючка було прикріплене полотно трикутної форми; на деяких прапорах видніли знаки — місяць, сонце, зорі але більшість були без знаків. Вгорі на кінці дрючка було вістря списа або півмісяць, а під тим китиця кінського волосся.

Княжі прапори відрізнялися один від одного кольорами та іншими прикметами й по них пізнавали чиє військо. Найчастіше вживали червоного кольору, далі білого, блакитного, рідко коли жовтого.

Староукраїнські стяги або хоругви ділилися на княжо-родові й загально військові і вони були суцільно червоні. Стяг був для кількох військових полків, а хоругви мала кожна військова частина.

Стяг Руси-України (київської доби) був переважно червоний зі золотим тризубом. Хоругва Галицько-Волинської держави була блакитна зі золотим левом.

За часів Литовсько-Польської доби почали розвиватися територіяльні прапори, міські, землевласників, церковних достойників і великих магнатів.

Великий вплив на українське прапорництво мало відновлення української державности за Козаччини. Ця доба залишила багато цінних пам'яток барокового мистецтва та ввела прапори малинового кольору.

Шумлять прапори малинові!
Твої, о! Краю мій!
Ідуть у похід козаченьки,
Ідуть вони у славний бій!

Гей ти козаче молодий!
Прапор угору все держи!
За край, за Рідний край,
Ти з ворогами в бій іди!!

За козацьких часів, найважнішими прапорами були гетьманські хоругви; одна із червого матеріялу з зображенням Архистратига Михаїла, друга із зображенням того чи того гетьмана. Великою цінністю вважалася полкова хоругва з іконою Божої Матері, або іншого святого, що числився оборонцем і захисником даного полку.

З упадком Гетьманщини зникли прапори.

До 19-го століття не існувало поняття національного прапора. Щойно в 19-му столітті витворилися прапори, що представляли поодинокі народи без огляду на це чи ці народи були державні чи ні. Ці прапори дуже скоро розповсюдились по Європі не зважаючи на встановлені займанцями границі.

Українці не стояли позаду інших народів і революція застала їх під своїм українським національним прапором.

Прапор Української Народньої Республіки був жовтосиній. За гетьмана Павла Скоропадського 1918-го року, блакитножовтий. Опісля виникли непорозуміння відносно котрий кольор має бути вгорі, а котрий внизу.

27-го червня 1948 року Українська Національна Рада постановила вживати блакитножовтий прапор України.

Наш організаційний прапор має кольори національного прапору України. Наш прапор мусить бути в найбільшій пошані, а виставляти його треба тільки на великих урочистостях й важливих організаційних підприємствах, так як сьогодні на Краєвому З'їзді Союзу Українок Канади. (Докінчення на стор. 32)

Відкриття пам'ятника Лесі Українці в Торонті

Українці Метрополітального Торонта та представники ріжних крайових жіночих та загальних організацій переживали в днях 18 і 19 вересня 1975 року історичну, культурної форми подію — урочисте відслонення пам'ятника поетесі Лесі Українці в Гай Парку, одному з мальовничих закутків м. Торонта.

Програму цього святкування попередив бенкет, який відбувся в однім з найновіших і найкращих готелів Фоур Сізон Шеретон. Програма бенкету складалась з численних привітів представників ріжних організацій, церков та мистецьких-музичних виступів, переважно з творів Лесі Українки. Як на святковім бенкеті так і в неділю на церемонії відслонення пам'ятника була присутня Ізидора Косач Борисова, рідна сестра Лесі Українки, яка живе у ЗСА.

Провідне суспільство Торонта із-поза Торонта, представники організацій та установ заповнили бенкетову залю і багатьом забракло місць. Союз Українок Канади, крайову жіночу організацію офіційно заступали голова пані Анастасія Шемелюк з Едмонтону і ред. Наталя Когуська з Вінніпеґу.

В неділю рано в українських церквах у Торонті відбувались Богослуження із згадкою про подію відслонення пам'ятника Лесі Українки.

О годині 3:00 по полудні відбулась церемонія відслонення пам'ятника, що його офіційно відслонив міністер федерального уряду дост. Джон Монро.

З головніших точок у програму входили — Молебень правлений достойниками двох Церков в асисті духовенства — Блаж. Митрополитом УГПЦ Михаїлом і Преосв. Кир Ізидором, Єпископом УКЦ, привіти і промови від представників численних організацій. Кольоритною була дифіляда молодіжних організацій та хорові виступи. Хоч день був хмарний і дещо холодний Гай Парк заповнила 8 - 10 тисячна публіка. Зворушливою була хвилина, коли з пам'ятника розсунулось синє полотно, яке закривало статую, в цю хвилину з-за хмар виглянуло сонце і освітило цілий парк своїми веселими промінням.

Пам'ятник Лесі Українці споруджено заходами Комітету Українок Канади з пожертв українського громадянства Канади. Проєкт пам'ятника виконав скульптор Михайло Черешньовський.

Під час цих двох імпрез було виголошено багато цінних і зворушливих промов, присвячених поетесі, її життєвій дорозі, її талантові та творчій праці.

З нагоди такої події, як відслонення пам'ятника Лесі Українці поміщуємо цікавий монтаж, авторкою якого є Тоня Горохович. Його можна використати на роковини Лесі Українки по жіночих товариствах.

* * *

Тоня Горохович

Леся Українка

Леся Українка належить до цих славних діячів людства, які в міру віддалення від наступних поколінь, стають з кожним десятиріччям величнішими. Час для них не перешкода. Навпаки, він підносить їх вище, освітлює, домальовує ті чудові риси образу, які не завжди помічалися сучасниками, відкидає все випадкове і не істотне.

Ім'я її стало невід'ємним від українського народу і його літератури, та вросло воно глибоко в його культуру і мистецтво.

Значення Лесі Українки не вичерпується чарівною, глибоко поетичною спадщиною, що входить у скарбницю нашої культури. Не мен-

---

(Закінчення зі стор. 8)

Тандер Бей — відділ ім. Доньки України — Михайлина Гарасимчук.

Торонто — Леся Хорош-Ґреґорі.

Торонто — філія Музею на Сході Канади Ольга Гамара.

Торонто — відділ ім. Княгині Ольги — Юлія Головата.

ше її значення в тому, що вона поряд із Шевченком розорювала борозну на ниві, вкритій бур'янами, та засіяла живе українське слово. Україна, за словами Івана Франка, не мала поета, щоб міг силою і різносторонністю свого таланту зрівнятися з Лесею Українкою.

Леся Українка була майже єдиною справжньою українкою у своєму ширшому національному і літературному середовищі. Всі її ровесники за віком і того ж середовища, були вихованцями російської школи, виносили з неї російську мову як поточну і вносили російську культуру як звичайний зміст свого психічного віддиху. Такі люди були лише наповнені культурою російського народу.

Леся Українка — Лариса Косач народилася 13 лютого 1871 р. в родині, що на той час разом з кількома іншими, становила ядро нечисленного ще українського свідомого громадянства. Її батько Петро Антонович Косач — це була людина високоосвічена і з широким світоглядом. Її мати Ольга Петрівна, ширше знана під псевдонімом Олени Пчілки, — це сестра Михайла Драгоманова. Вона була одна з найхарактерніших постатей українського життя — громадського і літературного. Олена Пчілка була письменницею. Вона перекладала повісті Гоголя, видавала газету „Рідний Край" і дитячий журнал „Молода Україна", вона всюди боролася за чистоту літературної мови. Олена Пчілка сама виховувала своїх дітей. Вона всупереч звичаям великої більшості тогочасних „українофільських" родин повела це виховування цілком по-українському. Леся й її брат Михайло розмовляли добірною українською мовою. В родині Косачів, навіть ігри мали літературний характер. Інсценізовано уривки Гомерової Іліяди, де Леся перебирала на себе ролю Андромахи. Леся, крім української мови, також вчилася французької і німецької, а згодом опанувала ще й англійську, болгарську, польську, грецьку, латинську, а при кінці життя — еспанську. У період раннього дитинства мати плекала в Лесі любов до народньої культури, а особливо пісні; виховувала в дитини відчуття і розуміння краси в природі й у мистецтві.

Не менший від материного впливу був вплив дядька Михайла Драгоманова. Леся з ним листувалася, бо він жив за кордоном у Софії, в Болгарії. Впливи дядька пізніше відбилися у творчості Лесі.

Зі зміною праці батька, родина Косачів переїхала жити до села Колодяжне. Тут Леся близько зустрілася з народом, вивчила волинську говірку, та почула багато вірувань і оповідань із народньої словесности.

Перші вірші Лесі Українки написані, коли поетці було всього дванадцять років. Написала вона їх під великим враженням: її тітку, сестру її батька, заслали на Сибір. Перший вірш „Надія" звучить не дитячим смутком, глибоким переживанням, що вказує на небуденну чутливість дитини, здібність вживатися у події з життя інших далеко не по-дитячому.

„Ні волі, ні долі у мене нема —
Зосталася тільки надія одна" — **деклямація.**

Ці перші спроби гаряче підтримувала мати і за кожним кроком вона виправляла Лесину мову, ритм і синтаксу. У 1884 році вперше появився у журналі „Зоря" вірш Лесі Українки „Конвалія", під яким вперше появилося дорогоцінне українській літературі ім'я — Леся Українка.

„Конвалія" — деклямація.

Але увесь літературний дебют Лесі швидко потьмарився жорстокою хворобою, що мучила поетку ціле життя.

Леся вчилася і любила грати на фортепіяні, але через хворобу і лікування, мусіла перестати грати. Своє переживання висловила у вірші „До мого фортепіяно". Поезія сповнена болю і ліризму:

„Розстаємось надовго ми з тобою,
Зостанешся ти в самоті німій",

Хвороба заатакувала руки, а опісля і ноги. Першим спротивом проти її фізичної немочі, було написання вірша „Контра спем сперо", що його можна назвати вибухом прагнення жити і боротися.

„Контра спем сперо" — деклямація.

Леся потішала себе під час своєї хвороби. У її вірші „Давня весна" що її може мати тільки людина самовідречена, небуденної духовости.

4. **„Давня Весна" — деклямація.**

У 1890 році написала Леся збірку віршів „Сім струн". Вони настільки музикальні, що звучать як пісні. Поезії і є піснями. Перша з них є гимном на честь України. Вона нагадує народню думу своїм патріотичним духом і речитативною мелодією.

5. **„До тебе Україно, наша бездольна мати" — деклямація.**

Коли в 1892 році появилася перша збірка ліричних віршів „На крилах пісень", український мовознавець і письменник М. Стешенко сказав, що це видатна подія бо з'явилася велика поетка. А І. Франко назвав Лесю єдиним мужчиною в українській літературі від смерти Шевченка. Така сила, пробоєвість, мужність відчування у її поезіях.

Рік 1895 Леся Українка провела у Болгарії у дядька Драгоманова. Він був тяжко хворий і незабаром помер. Леся дуже глибоко пережила цю смерть. Це видно з її листа до батьків.

По смерті Драгоманова поетка переїхала до Києва. Тут працювала в літературних гуртках. У цьому часі написала цикль віршів „Мелодії". Вони справжні мелодії, свідчать про незвичайну музичність. Недаром Леся часто згадує в листах, що з неї був би більший „музика" як поет.

Своєрідним комплексом у психіці поетки була тема неволі. Вона ненавиділа усяку форму неволі усією силою своєї душі. Але з якою покорою Леся визнає владу над собою своєї музи. Їй вона присвятила вірш „Аве Регіна" з 1896 року, в якому вона розмовляє із своєю королевою.

6. **„Аве Регіна" — деклямація.**

Слідом за „Аве Регіна" Леся написала багато інших поезій, у яких виявляє своє відношення до мистецтва. Поетичне слово повинно бути твердим, витривалим, настільки сильним, щоб могло „здіймати ворожі голови з плеч", щоб іскрилося наче криця у вогні боротьби. В іншому вірші каже, що слово — це її єдина зброя, що воно її не зрадить, служитиме її хворим рукам доти аж поки молодші руки не візьмуть його від неї. Поезія ця відзеркалює глибокий зв'язок поетки зі своєю музою, про повне сплетення її життя із поетичним словом, післаництвом поетки. До свого поетичного слова Леся звертається з великою любов'ю, як до свого найінтимнішого друга:

7. **„Слово, чому ти не твердая криця..." — деклямація.**

Виявом душі, зболілої від горя, повним неспокою, закликів до музи, з цілою зливою чудових метафор є поезія „Де поділися, ви, голосні слова"?Тут поетка висловила погляд на літературу. Не повинно бути в ній місця зневірі, розпачу, скарг і плачу. Творчість повинна бути наснажена бурею, силою великих морських хвиль.

8. **„Де поділися ви, голосні слова?" — деклямація.**

Леся уважала, що життя творчого поета — це постійне зусилля, дисципліна, а її нема без болю. Життя мусить бути величньою пригодою, в ньому є риси, широкий погляд і всеохоплююча любов, які вимагають „тренування мускулів душі", посвяти і болю. Про це багато прекрасних висловів у Лесі. Прекрасно передає це і поезія:

9. **„Хто не жив посеред бурі" — деклямація.**

Від 1897 до 1903 року Леся Українка побувала закордоном в різних країнах, як: Німеччина, Єгипет, Австро-Угорщина, була в Карпатах і тут лікувалася, переживаючи глибоко тугу за Україною. Під впливом західньо-европейської літератури переходить від ліричних віршів до драматургії. У листі до мами пише: „Та я сама не знаю — чому мені »дрібні« вірші тепер не пишуться. Це був закономірний розвиток таланту — Леся мусіла стати драматургом, бо її талант небуденний.

У подорожах закордон часто товаришив їй студент Климент Квітка, з яким вона одружилася на початку дев'ятсотих років.

У 1903 році помер старший брат Лесі — Михайло, невідлучний товариш з дитинства. Це була глибока рана в Лесиному серці. Лесине життя від 1906 — 1907 років було виповнене безперервною працею, без відпочинку, без віддиху. Вона була свідома того як швидко прогресувала її недуга. Треба було поспішати, щоб виспівати з душі усі пісні, які не давали спокою, гонили до чину, виснажували кволий організм поетки. Тепер ішло змагання між творчістю, яка дійшла до свого зеніту, і хворобою, яка в цих роках прибрала найтяжчі форми. Через хворобу Леся мусіла часто залишати батьківщину і виїздити в теплі країни — в Єгипет, на Кавказ. У цих роках Леся написала свої найбільші твори, що ними є драматичні поеми і драми.

До своїх драматичних творів брала Леся теми переважно з життя інших народів, а не з українського життя. У постаттях біблійних жінок, античних грекинь і греків, середньовічних еспанок, єгиптян, римлян, французів, шотляндців, українок та персонажів з української міто-

логії Леся змальовувала красу людської душі, трагізм людини, коли вона попадала у крутіж життя.

Проблематика драматичної творчости Лесі широка, скомплікована. У таких творах як „Одержима", „Грішниця", „В катакомбах" Леся змальовує переживання і страждання християнок, які не можуть навчитися любити ворогів і прощати їм їх провини. Мучили поетку проблеми християнської покори, всепрощення, але й на ці загадки життя дала вона відповідь у своєму „Триптихові".

Лесі Українці була добре відомою туга за Рідною Землею. Про це вона написала у „Боярині". Любов до свого, неспроможність помиритися із московськими звичаями і традицією підірвала здоров'я Оксани — героїні цього твору, вона вмирає, залишаючи заповіт чоловікові, щоб повертався в Україну відпокутувати їхню зраду — втечу з України тоді, коли там лялася кров, Україна боролася з ворогами.

Глибина патріотизму виведена у творі „Оргія", яким поетка каже, що національне мистецтво не може служити ворогові. Мистець, коли приносить славу своєму народові, гідний найвищого прославлення, але від власного народу. Коли ж він служить ворогові, такий талант згубний, бо він прославляє ворога.

Переливами поетичного слова виповнена „Лісова пісня", твір, що глибиною думок і красою висловів і поетичних образів рівняється творам світових письменників.

Леся Українка померла 1 серпня 1913 р. в Сурамі на Кавказі. Спочиває поетка на Байковому кладовищі. Похорон був скромний, бо поліція не допускала людей до участи в похоронній процесії, заборонила промови і спів „Вічная пам'ять!"

Творчість Лесі Українки різноманітна мотивами, багатозвучна почуттями і настроями, багата ідеями, джерелами сюжетів і образів. У використанні тем світової літератури у перевтіленні її образів у певних оригінальних, поновому потрактованих стилізаціях її мотивів немає переспівування, наслідування чужих думок і виразів. Леся наскрізь оригінальна і самобутня не тільки в українській літературі, але й на полі сюжетів і мотивів світової літератури. Вона інтернаціональна темами і водночас глибоко національна своєю суттю і всіма своїми формами вияву.

„Леся Українка — як висловився Михайло Грушевський — „почала рано, перші 10 — 15 літ поставили її в ряди сучасної поезії, останнє п'ятиріччя її творчости — усе було немов якийсь титанічний хід по велетенських уступах, не рушених людською ногою, де кожний крок, кожний твір означав нову стадію, відкривав перед очима громадянства нашого нові перспективи мислі, все нові обрії образів". „Глибоко національна у своїй основі, всім змістом своїм зв'язана нерозривно з життям свого народу, з переживаннями нашої людини в теперішню добу. Ця творчість переводила їх на ґрунт вічних вселюдських змагань, уясняла в їх світлі й зв'язувала з одвічними переживаннями людкости. Наше громадянство не встигло йти за цим захоплюючим, бурним потоком надхнення, цією блискучою панорамою образів, що розверталися перед ним; цей високий рівень ідей, на яких вела творчість Лесі, був незвичайний для його ширших кругів... Смерть перервала цю путь у вселюдські простори". (Кінець цитати). Але Леся Українка безсмертна! Її дух між нами, ми живемо її думками, почуваннями, ідеалами. Вона передала свою поетичну сопілку теперішнім молодим поеткам. А вони закохані у її поезії засвічують нові вогні в душах сучасників.

ПРИГАДУЄМО І ПРОСИМО ПРО РІЗДВЯНІ ПРИВІТАННЯ

Різдвяні привітання приносять журналові поважну фінансову поміч. Вони також популяризують журнал між професіоналістами і підприємцями. Також і Вам буде приємно побачити Різдвяне привітання у святочнім числі.

Ви багато поможете журналові, наколи придбаєте для нього кілька Різдвяних привітань. Такі привітання Ви можете отримати від одиниць професіоналістів, фірмів, підприємців та інших установ. Ціна оголошень від $10.00, 15, 20 і 25. Пів сторінки $50.00.

Місяць листопад найкраще надається на придбання Різдвяних привітань. Просимо взятись до праці відтепер. Просимо також помогти ношим референткам на місцях.

Редакція і адміністрація

Відділ Союзу Українок Канади при Катедрі Св. Івана в Едмонтоні складає нев'янучий вінок на свіжу могилу нашої членки, бл. п. Марії Цимбалюк, яка упокоїлась 3 листопада 1975 р. в її світлу пам'ять засилаємо $10.00 на журнал „Промінь". Покійній вічная пам'ять.

За відділ

Василина Бойко, голова Марія Ґрекул, секр.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Всеволод Нестайко

ГАННУСЯ

Оповідання

Десь після Нового року у дворі з'явилась новенька дівчинка — Ганнуся. В зозуляс-тім кожушку з капором і в білих чобітках. Санчата в неї були довгі, приземкуваті, схожі на справжні північні нарти. Вітасик і Миколка з цікавістю позирали на Ганнусю і на її санчата. Але Ганнуся не звертала на хлопчиків ніякісінької уваги. Гордо задерши носика і дивлячись прямо перед собою, вона поважно з'їжджала з гірки. Потім бралася за мотузку і, так само задерши носика, чимчикувала знову на гірку.

Щоб привернути її увагу, Вітасик і Миколка почали з'їжджати з гірки на животі, на спині, задом наперед... Вітасик навіть з'їхав на санках, стоячи на одній нозі. Але Ганнуся трималася осторонь. День був морозяний. І невдовзі Ганнуся пішла грітись у під'їзд. Вітасик з Миколкою перезирнулися і теж пішли грітись у під'їзд. Ганнуся стояла під стіною, біля батареї, обома руками тримаючи санчата. Стояла рівненько й дивилася прямо перед собою — наче хто їй сказав „замри".

Вітасик і Миколка потупцяли біля батареї, похукали на руки. Тоді Миколка зиркнув на батарею, зиркнув на Ганнусю і раптом жваво сказав до Вітасика:

— А давай гріти носи!

— Давай, — простодушно сказав Вітасик і притулився носом до батареї.

А Миколка тільки вдав, що притулився: він ще раніше побачив, яка ця батарея запорошена. Отож коли Вітасик одхилився — ніс у нього був геть замурзаний.

— Ха-ха-ха! — зареготав Миколка. — Дивіться! Ха-ха-ха!

І змовницьки глянув на Ганнусю.

Вітасик почервонів і розгублено закліпав очима — він нічого не міг зрозуміти.

А Миколка реготав і переможно позирав на Ганнусю.

Ганнуся навіть не усміхнулася. Вона мовчки прихилила санчата до стіни, дістала з кишені чистеньку хустину, підійшла до Вітасика, витерла йому ніс і сказала:

— Ходімо спускатися.

За хвилину, сидячи вдвох на Ганнусиних санчатах, схожих на справжні північні нарти, вони спускалися з гірки.

А Миколка стояв біля під'їзду, колупав сніг носком чобітка і тільки шморгав носом.

А в мене є сестричка

А в мене є сестричка —
Трохи більша рукавички.

Ми із нею подружили,
Хоч вона й кричить щосили.

Мама каже, що всі діти
Так учаться говорити.

Я сестричку розважаю,
Сам їй віршика складаю:

„Ти, маленька, підростеш,
В гай із братиком підеш —
Під берези, під дуби,
По суниці, по гриби..."

Крик у хаті затихає,
Бо сестриця в гай бажає.

PROMIN

Vol. XVI. No. 12 ENGLISH SECTION DECEMBER, 1975

AN ADDRESS by THE HONOURABLE HORST A. SCHMID

Minister of Culture

to the Ukrainian Self-Reliance League of Canada

at the NATIONAL CONVENTION

Edmonton, Alberta Sunday, August 24, 1975, 1:00 p.m.

I am honoured that you have invited me to participate in this Sunday dinner and to address the delegates to the National Convention of the Ukrainian Self-Reliance League of Canada. I was pleased to accept your invitation to come and meet you and renew acquaintances with a good number of you whom I remember as friends. I am pleased to see that in this Convention so many delegates from our Province are taking part, as also many of you came from other provinces. On behalf of Hon. Premier Peter Lougheed and the Government of Alberta I welcome you all to our Province and to the capital city. Hon. Premier asked me to convey his best wishes for your success in this Convention and in future endeavours.

We are meeting, ladies and gentlemen, at a time when a new, or what appears to be new, government policy on Ethno-Cultural Development is in its early stages of implementation. We are so busy dealing with that policy and pointing up the diverse composition of this country peoples that we forget the greater thing we have in common: the dream that brought us here. Consider how the United States of America came into being - growing, in a few short decades, into one of the strongest nations of the world. It's people too, were of many races and cultures. They had one thing in common: the belief that the varied peoples of other nations could become the cornerstone of a new nation greater than the nation they had left.

We stand at a crossroads in our development as a people with time to look back at our past, with a yearning and pride to add to our life here from what is loosely described as our "Ethno-cultural heritage."

I do not quarrel with that term as such, but its over-use could lead to the wrong emphasis, so that we have a nightmarish vision of one ethnic group vying with another and, in the process, undoing the very unity that has grown from our common heritage and the dream that brought if not us, at least our fathers, here.

Do not forget the dream that brought you here, too — the thing, hard to analyse though it is, that we share with so many thousands of other Canadians.

Every one of us has a responsibility to strengthen that common heritage — to seek out those things, from all backgrounds, that will enrich the lives of all; to reject, if that be necessary, those that would destroy the very thing that makes us the unique, free, generous-hearted and tolerant people that we are.

You are a part — a very vital part of that people.

Your heritage is Ukrainian, though many of you no doubt, have never seen the soil from which your fathers sprung; and I am delighted to see so many of the younger people showing that they are proud of their parents, their rich heritage.

But, let us speak a moment of the contributions made by the Ukrainians in particular to the Canadian way of life we enjoy today. I suspect that, as I speak, some of you will be remembering the sacrifices of your parents and grandparents — and the dreams they had for you: the dreams, as I told you, that brought them here.

"Sifton's Sheepskins," they were called — contemptuously at first. Canada's Premier Sifton launched the first great waves of Ukrainian immigration to this land — and about all those first Ukrainian settlers had was sheepskin coats on their shoulders — and some great powerful faith in their hearts.

They came first — in 1891, I believe — to

(Continued p. 18)

Багатокультурність є постійною урядовою політикою

Достойний Джон Мунро, як міністер відповідальний за багатокультурність, дає директиви в ділянці загального впливу багатокультурности у всіх міністерствах Уряду Канади. Його спеціяльне зацікавлення спрямоване на багатокультурну програму Міністерства Державних Справ, як також на програми спеціяльних культурних агенцій, завданням яких є проводити в життя цю політику.

У МІНІСТЕРСТВІ ДЕРЖАВНИХ СПРАВ багатокультурна програма має за завдання допомагати у плеканні культурного розвитку всіх канадських груп, які бажають зберегти свою спадщину й тим збагатити Канаду. Для осягнення цієї мети діють:

ВЗАЄМОДІЯ ЕТНІЧНИХ ГРУП
Ця програма дає до диспозиції свої професійні сили на те, щоб допомагати групам на національному й льокальному рівнях у ділянках комунікацій та організації.

ПРОГРАМА КАНАДСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТИ
намагається скріпити культурну ідентичність меншин та плекати зрозуміння і поширювати знання про культурну різнородність Канади за допомогою мистецтва, театрів, фестивалів народньої творчости та літератури.

КАНАДСЬКІ ЕТНІЧНІ СТУДІЇ
Під керівництвом Дорадчого Комітету для канадських етнічних студій діють програми дослідів етнічних студій в Канаді. Цей Дорадчий Комітет також спонзорує гостинні виклади професорів і лекторів у канадських університетах.

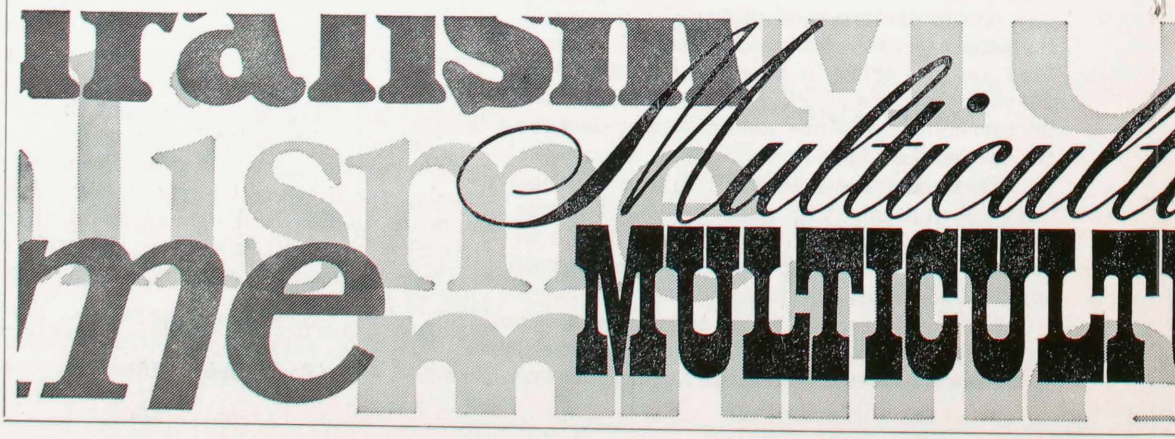

ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НЕОФІЦІЙНИХ МОВ
призначує фонди на опрацювання і продукцію навчального матеріялу для курсів мов.

ПРОГРАМА БАГАТОКУЛЬТУРНИХ ЦЕНТРІВ
допомагає добровольчим групам організувати центри багатокультурности в льокальних громадах.

ПРОГРАМА ІНТЕҐРАЦІЇ ІМІҐРАНТІВ
допомагає різним групам у ділянці партиципації іміґрантів у канадське суспільство.

ПРОГРАМА ДОТАЦІЙ
призначує фонди для добровольчих груп для підтримки широкого спектру багатокультурної діяльности.

НАЦІОНАЛЬНА РАДА ФІЛЬМІВ
Як частину свого вкладу в програму багатокультурности, Національна Рада Фільмів випродукувала понад 400 фільмів у 19 різних мовах. Їх можна безплатно отримати в бюрах Національної Ради Фільмів у Вінніпеґу, Ванкувері, Торонті, Монтреалі, Оттаві й Галіфаксі.

НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ ЛЮДИНИ
Національний Музей Людини в Оттаві документує історію усіх етнокультурних традицій в Канаді. Цей музей зібрав величезну скількість експонатів, звуко-візуальних записів і фільмів. Спеціяльну увагу звертається на такі елементи як народня архітектура, хатнє умеблювання, передіндустріяльна техніка харчової продукції та ручних виробів, традиційні перекази, родинне і комунальне життя, свята та обряди. Також підготовляється культурні виставки та переїздні покази.

ПУБЛІЧНИЙ АРХІВ
Програма Національного Етнічного Архіву має за завдання віднаходити й охороняти етно-культурні рекорди перед втратою, пошкодженням чи знищенням. Персонал фахівців почав збирати рекорди цього багатого й важливого аспекту нашої спадщини через контакти з етно-культурними організаціями, товариствами та індивідуальними особами.

НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА
Національна Бібліотека зорганізувала багатокультурне бібліо-обслуговування. Воно має за завдання постачати книжки в неофіційних мовах, які вживаються в Канаді, для публічних бібліотек, поширювати збірки книжок у неофіційних мовах у більшості бібліотек. Першу колекцію книжок вислано з Оттави у березні 1975 р. Плянується додавати річно по п'ять нових мов, що має осягнути загальне число 70.

Подавайте свої погляди або звертайтеся по інформації листовно до:

Multiculturalism, P. O. Box 366, Station A, Ottawa, Ontario K1N 8Z9

Hon. John Munro
Minister Responsible
for Multiculturalism

L'hon John Munro
Minstre chargé
du multiculturalisme

Multiculturalism
MULTICULTURALISM

the Winnipeg area, spreading out across the prairies until by the Depression of the Thirties, there were Ukrainian settlements even in the most marginal farming areas of the bush country. No fewer than 130 Ukrainian place names testify to that great swell of immigration and the impact of the immigrants to this new land.

Surely you know what those Ukrainian settlers were like? You must know better than I — for *you* are their greatest legacy to this land.

Even so, I shall dare to jog your memory a little — because, as a Minister in Government, I *have* to know — and in my heart understand — the cultural beginnings of all groups.

So I shall tell you of your fathers.

They came — how well you know! — sometimes alone, sometimes with a wife and children — sometimes with a little trunk full of pitiful (but cherished) possessions — sometimes with just that sheepskin coat on their backs. Sometimes they were met by a Ukrainian family which had come out to the West a few months or a year or so earlier. Sometimes they went where no one had ever heard the word "Ukrainian" before.

Sometimes they went to work in the mines — sometimes on the railroad — but when they could, they went to the land — the land from which the Ukrainian people have always derived their strength.

Sometimes a man and his wife and small, small children walked barefooted deep into the prairie or bushland. Sometimes they had barely enough days to throw up a sod shack — or a rough dwelling of poplar logs, "chinked" with plaster their own feet tramped from the mud — before the bitter blast of the first Canadian winter was upon them.

Unable to speak the English language — without a cent to their name — how did they eat? Perhaps better: *"what did they eat?* Well, they were not only a hardy but a resourceful people.

In the spring, the women knew how to seek out herbs and native greens. But in the winter — especially in those first winters — sometimes they gave thanks for a loaf of poor bread — or, if they were lucky, for a headcheese — thanks to some neighbor whose wife did not like the thought of eating any part of a pig's head.

If I dwell too long perhaps, on these early days, it is because they are the seed-bed of our cultural heritage — and perhaps, because it is good for our souls to remember the sacrifices that were made, by so many, to make this land the good land in which we live today.

In the areas surrounding Edmonton —

— the fresh waves of Ukrainian immigrants were forced to take land the earlier-comers had not wanted. Sometimes it was 20 miles from the nearest railway — not far today, when you haul your grain from the combine by truck, and whisk it to town over well-graded roads — but an eternity in those winters of even 40 years ago, when you loaded it, by scoop-shovel, from a granary and hauled it by wagon and sleigh, at three miles an hour over the drift-choked roads. You came home by pale wintry moonlight, haunched against the wind that cut to the bone, hearing the frozen spruce crackling like cannons in the cold.

Some of the more optimistic of these later Ukrainian settlers, remembering the heavily-wooded estates of the rich "back home" — looked on their bush homesteads — (imagine! only $10 down) Vilni Zemli — and, for a moment at least, felt rich, too!

That was before they began clearing those farms — by hand.

Ten acres was usually a good year's labor. Some of those settlers died without ever seeing the homestead cleared. Some of your own mothers may have gone to their graves, suffering from hernia acquired from years of back-breaking labor alongside their men — shaking out bundles for threshing when winter came too early — pulling roots from the breaking, so the boys could go to school.

Only God — and perhaps you — really know the sacrifices those pioneer ancestors of yours made. So that for you — if not for them — the dream would come true.

And it did. *It did.*

Walk into any modern office building in any city in Canada and see the Ukrainian names on the glass-panelled doors. There they are — doctors (the sons of those mothers who died without medical care) — lawyers — dentists — in business and in the professions — in politics and in the arts.

Some of your forefathers — you know it well — could not read or write (and in that, of course, they were only a few-score years behind the most advanced parts of Europe, including England) but their daughters and granddaughters teach children of all races in the classrooms

of our country today.

Perhaps all your own parents could afford was a *love* of music and painting — and I could dwell at length on the inborn love of color and beauty that sets the Ukrainian people apart — but Ukrainians you may know play in concert halls — and one artist, Kurelek, whose father homesteaded within 100 miles of here, put down those unforgetable impressions of family life on an Alberta homestead; his works have appeared in the *Star Weekly;* the Queen Mother and the Kennedy family, own Kurelek originals.

What I am saying to you — and what I need hardly say to you — is that from the Ukrainian cultural heritage, as indeed from every cultural group in this country, a rich legacy is yours. Yours and mine. *Ours.*

Ours, I say, because this is our country; and as we share roads, schools, hospitals and old folk' homes in common, so we — if we are to be worthy of the sacrifices of our fathers — will share also our cultural heritage in common.

It is that simple.

In conclusion, let me congratulate you for organizing and taking part in this convention, and may I wish you success in your future endeavours. You are making your contribution, both in the development of your culture and Canadian culture. I hope that many of the people living in our country from other ethnocultural groups are observing your activities so that we can get to know and appreciate each other better. Because the policy of Ethno-culturalism is a realization, on a country-wide basis, of what Taras Shevchenko urged the Ukrainians to do:

"'Study, my brothers
Think and read,
Learn what you can from others
But do not abandon what is your own".

Про книги

STRESS WITHOUT DISTRESS *by Hans Salye,*

published by McClelland & Stewart
165 pages, price $6.95

Видатний канадський дослідник д-р Ганс Селіє намагається допомогти нам зустрічати напругу у нашому житті без шкідливих наслідків. Він вірить, що життя людини повинно спиратися на розумінні взаємного почуття людини щодо напруги й постійної зміни. Він бачить це як єдиний вихід у джунглях двадцятого сторіччя суперечних думок щодо добра й зла, справедливости й несправедливости, джунглів в яких наше почуття вартости є впутане й затьмарене. „Багато технологічних нововведень і суспільних змін у нашій родинній побудові, у відповідних правах чоловіків і жінок та у роді праці, якої тепер вимагають з причини урбанізації, яких свідком був я протягом мого життя, зустріли суспільство із безприкладними вимогами постійного пристосування".

Як це великий канадський лікар Вілліям Ослер визнав значення праці, так д-р Селі каже „Я вважаю, що ми повинні почати, усвідомлюючи собі ясно, що праця є біологічною конечністю. Питання не є в тому чи ми повинні або не повинні працювати, але який рід праці відповідає нам найкраще.... Західній світ є виснажений ненаситною вимогою — менше праці і більше часу, нащо? Більше плати, щоб купувати що?".

Замість турбуватися зростаючими цінами, загрозами страйків, революціями й війнами, буде розважливим прочитати останню книгу народженого у Відні вченого й почати жити.

UKRAINIAN EMBROIDERY DESIGNS AND STITCHES

Опрацювала Анастасія Рурик

Це вже друге видання про вишивки і стіби в англійській мові. Багато ілюстрована 12 сторінок взорів вишивок 8 з них в кольорах, багато ілюстрованих взірців на вишивання декоративних подушок, обрусів, ниток. Взори вишивок полтавського вирізування, роблення мережок. Стіби показують як легко навчитись вишивати гладдю, низинкою, яворівкою та багато інших стібів.

Книжка має 130 сторін друку, широкий формат, вигідний для розміщення взорів, спеціяльна оправа, щоб книжка легко відкривалась.

Ціна $7.00.

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N of CANADA
A-25 11024-82 Ave. Edmonton, Alta.
T6G 0T2.

ВСЕКАНАДСЬКИЙ КОНКУРС УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВКИ І ПИСАНКИ

МУЗЕЙНІ ВІСТІ

МУЗЕЙ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Головний Музей Союзу Українок Канади в Саскатуні проголосив Всеканадський Конкурс:

1 — Української вишивки

2 — Писання української писанки

Конкурс тривав від 1-го травня 1975 року до 1-го серпня 1975 року.

Конкурс був відкритий для цілої Канади і Музей отримав речі з різних місцевостей Канади. Відгук на цей проєкт був дуже вдоволяючий. Контестові речі були на виставі під час Канадського З'їзду котрий відбувався 20, 21, 22, 23 і 24-го серпня цього року в Едмонтоні.

Суддями цього Конкурсу були пані: Галина Максимюк, бувша голова Музею; Ганна Романчич Ковальчук, голова Музейної Фундації, Розина Драган, Леся Николайчук і Маруся Кіщук.

Понижче оголошуємо прізвища тих осіб, котрі виграли нагороди у Всеканадськім Конкурсі.

Управа головного Музею в Саскатуні висловлює щиру і сердечну подяку всім тим, котрі потрудилися і взяли участь у Конкурсі і просимо на будуче брати участь в таких проєктах, що їх управа головного Музею буде продовжувати для поширювання і збагачування нашої мистецької культури.

Управа Музею Союзу Українок Канади,

Г. Максимюк, координаторка конкурсу
А. Кіщук, кореспондентка

Нагороди — розділ „А" — **писанки** — кляса для дітей:

1-ша — Бен Василишин, Вінніпеґ.

3-тя — Розмарія Тодащук, Вінніпеґ.

Нагороди — розділ „Б" — **писанки** — кляса старшої молоді:

1-ша — Соня Кіндрачук, Вернон, Б. К.

Нагороди — розділ „В" — **писанки** — кляса для старших:

1-ша — пані В. Никифорук, Ришард, Саск.
3-тя — пані М. Антонішка, Сурий, Б. К.

Нагороди — розділ „Г" — **писанки** — загальна кляса:

1-ша — пані Д. Панчук, Принс Альберт, Саск.

2-га — пані К. Стецький, Вінніпеґ.

Нагороди — розділ „А" — **Книжкові позначки** (bookmarks) (хрестиковим стібом) —
1-ша — пані Василина Клепей, Едмонтон.

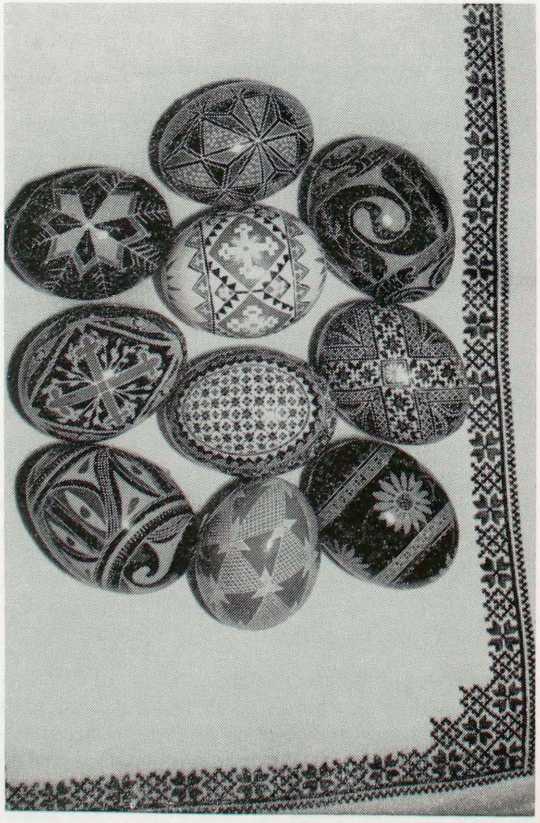

2-га — панна Орися Николайчук, Саскатун.

3-тя — пані Анна Ференюк, Саскатун, Саск.

Нагороди — розділ „Б" — **Книжкові позначки** (bookmarks) (яворівським стібом):

1-ша — пані Єлисавета Лабюк, Канора, Саск.

Нагороди — розділ „А" — **Подушечки** (pincushions) (хрестиковим стібом):

1-ша — пані А. Сироїд, Ванкувер, Б. К.

2-га — пані Михайліна Симчич, Гефорд, Саск.

3-тя — пані Анна Ференюк, Саскатун.

Почесна згадка — пані Марія Дорош, Саскатун.

Почесна згадка — пані Михайліна Никифорук, Саскатун.

Нагороди — розділ „Б" — **Подушечки** (pincushions) (яворівським стібом):

1-ша — пані Анна Ференюк, Саскатун.

2-га — пані Надія Боднар, Едмонтон.

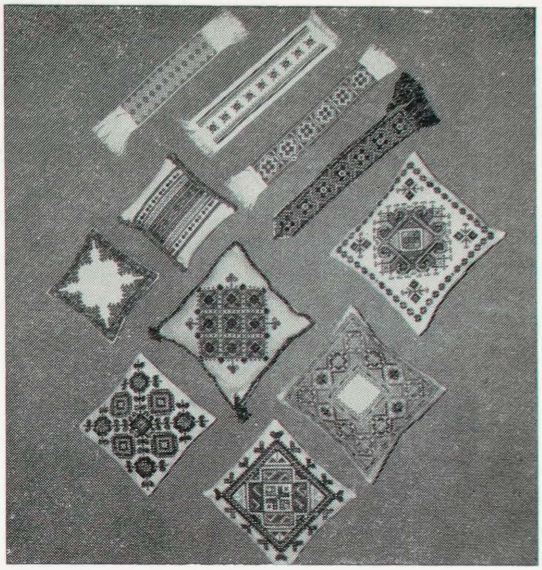

КОСМАЦЬКІ ВУСТАВКИ

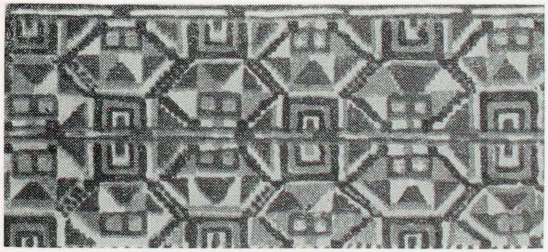

(Продовження з ч. 11)

„Колись, — пояснює Настуня Вережак, — пряли нитки з руна білої і чорної вівці, тому були тільки дві фарби: біла та чорна. Відтак навчилися ті вовняні нитки фарбувати. Фарбу добували з різних зел. За моєї вже пам'яті з'явилися у нас фабричні готові нитки. Та найліпша-таки „самодіяльщина": це такі нитки, що не облазять на сонці і у пранні не пускають".

Усі космацькі вуставки вишиті хрестиками, — тільки так звані „цнурки", що об'єднують і обрамлюють вуставки, виконані гладдю дрібонькими рівнобіжними стібками у два рядочки. А щодо „низинки", то тутешня майстриня Параска Киращук показує свої вуставки й каже: „Я умію вишивати також низинкою". Це було сказано таким тоном, що мовляв, вишивка хрестиками є істинно-космацька, а низинка — чужа, така, що не набула права громадянства у Космачі, і не набуде.

Усі космацькі вуставки мають геометричну будову. Ніяких „квіток", „баранчиків" чи „птахів" не було і не має. Проте за довгий час уживання майстри так поглибили і розвинули ті свої взори, що, здається, дійшли вершин! Геометрична будова космацького орнаменту є стійкою мистецькою традицією, що сягає вглиб княжих часів або ще й далі, до праджерел слов'янства, та навіть ще далі, а саме — до праісторичного геометричного орнаменту із межиріцьких знахідок та геометричного орнаменту на бивнях мамонта з пізнього палеоліту-меандер...

Назви космацьких вуставок — різні і певною мірою пов'язані з формами даних взірців. Етнографічні: „волоські"; географічні: „ріцькі", „микуличинські", „рожнівські" (форми їхні ніби відібрали щось найхарактерніше із вигляду тих сіл); рослинні: „рожеві", „дубовий лист", „соснові", „черешнові", „ільчиті" (хоч у рожевих не бачимо рож, у черешнових — черешень, у основних — сильветок сосон); тваринні: „баранкові", „качурові", „павунові"; фантастичні та поетичні: „лекичі", „перлові", „кучериві", „безконечник" (у „лекичих" помітні контури розпростертих крил пташки, у „нумерових" наявні вісімки, у „пушкатих" натяк на пухки пальців людської руки).

Найпростіша і найскромніша вуставка — це однорядова на сорочках, призначених тільки для щоденного вжитку у будень. Навіть кольорова гама таких вуставок стримана, от як „соснові". Висота взору в один ряд сягає 17 хрестиків; та ж форма взору, повторена ще раз, тобто високою на 34 хрестики, уже творить вуставку рядову. Більшість вуставок вишиті у півтора ряда, де долішній ряд повний, а верхній повторює тільки половинку даного взору.

Основу взору становить „розвід", який одразу окреслює контури геометричних форм, поля яких заповнені різними кольорами. Краса космацьких вуставок, окрім усього іншого, — у вміло зіставленій гамі кольорів, яку вкладають такі фарби: жовто цитринова, жовто помаранчева, фарби: ясночервона (кіновар), темно червона, чорна (переважно розвідна) і малий відсоток зеленої. Унизу кожного взору вуставки нашито три лінії — не хрестиками, як ціла вуставка, а скісними стібками, як вишиття гладдю, так звана „косичка" або „снурок". Долішня і горішня лінії „снурка" вишиті ясночервоною або темночервоною нитками, а середуща лінія — „перекладна", бо у ній перекладаються усі кольорові потрійні очка вичисленої гами фарб, тільки без чорної. Такий самий „снурок" іде горою вуставки, хоч на деяких із них замість „снурка" вишита „поверхниця". Це є ряд хрестиків вшир на віддаль хрестика.

Найулюбленіші вуставки космацьких майстринь — „лекичів"; майже нема дівчини чи жінки у селі, щоб вона не мала сорочки, вишитої тим взором.

Композиція „лекичих" на перший погляд наче роздвоєна. У ній домінує кольорова смужка основних „космацьких" кольорів, на яку накладається рядок темночервоний, за ним іде подвійний ясночервоний, відтак — два рядки першої жовті, далі — два рядки другої жовті, потім — рядок темночервоний, і врешті, — рядок чорний. Смужка ясних гарячих кольорів тягнеться з долини вгору зиґзаґом і перервана один раз „снурком", а два рази — чорною лінією хрестиків, що викликає враження руху, лету, чому, мабуть, і названі вони „лекичі" (летячі). У цілій вуставці смуги „лекичих" повторюються чотири рази на 20 очок хрестиків. Поля між смужками заповнені розчленованим густим орнаментом з трикутників, зірок, квадратиків. Гармонійна кольорова гама, крилата веселка гарячих фарб творить радісну живописну цілість композиції і уже на віддалі досить помітна.

Досі поширені у Космачі також взори „дубовий лист" і „ключкові". Чимось-то це та пояснюється. Якщо на вуставках „черешнових" і „соснових" аж надто помітний „розвід" чорною ниткою-фарбою, то „ключкові" й „дубовий лист" майже не мають чорних очок розводу. Кольорова гама „ключкових" — то наче малюнок, виконаний пастеллю: соняшний, легкий, радісний. Цілком інакші „ільчиті". Мовби риштування із залізних прутиків, на кшталт виразних квадратів, строго впорядкованих. Вони нагадують декоративну завісу, з ясними соняшними просвітами; посередині мерехтять принадні кольорові віконця, обведені золотою рамкою з вигнутими півкругами, мов рум'яними бубликами по кутах.

Кожна обдарована, із вродженим мистецьким хистом вишивальниця, яка любить свою професію і вкладає у свою працю, як кажуть, усю душу, не чіплятиметься сліпо за канон взорів, а додасть і щось своє, індивідуальне, поширить, збагатить той взір та створить нову гармонійну, а передусім, кольорову цілість.

Якщо порівнювати космацькі вуставки з вуставками сусідніх сіл Брустури чи Верховини (Жаб'є), то космацькі виразно відрізняються своїм загальним кольоритом.

Насамперед, космацька вуставка грає теплою веселкою барв: від ясножовтого (цитринового', помаранчевого до ясночервоного, з дрібкою зеленого (але без синього!) кольорів. Отже переважають жовті та помаранчеві фарби. Космацька вуставка справляє враження суцільності, продуманості та дисципліни, мистецької технічної завершеності. В них усе відшліфоване, таке до подробиць викінчене, що здається, нічого не можна відняти ані додати. Космацька вуставка — ясна, виразна, чітка, радісна, і жодна з них, навіть така, як „соснові", де, здавалося б, забагато чорної барви, — не справляє враження смутку, пригніченості, бо з неї так і струмує енергійний ритм сили та бадьорості. У космацькій вуставці усі поля розводу заповнені цілком, у жодній нема порожніх місць, де б прозирало біле полотно, а це також справляє неабияке враження абсолютної мистецької довершеності. У ній рисунок — виразний, досконалий, а потребу гарячих „космацьких" кольорів викликає зелень смерічок і синява величавих гір. Загальна кольорова гама вуставок так

гармонує з навколишньою природою, що синя фарба у вуставці зовсім зайва, бо її й так забагато у надгірській височині! Космацька вишивка не розбита по цілій сорочці, що буває у всіх інших українських вишивках і що визначається як мистецька свобода й краса, але тримається одного місця — вуставок, і це справляє враження значущої мистецької дисципліни. Прикрашування так званої „пазухи" у цих сорочках — зайве, бо груди прикрашають снурки коралів, а шию — зґарди.

Сказати, що космачці уже цілком відвернулися од своїх первозданних взорів вуставок, не можна, бо, працюючи над оцією статтею, перевіряв я на місці, у Космачі, написане мною й ще раз побачив у жінок, які досі ходять у своїх давніх лляних сорочках, нові комбінації тих самих взорів: „пушкаті з рожевими", „пушкаті дрібонькі" і т. ін. Та все-таки дешеві фабричні вироби роблять своє: молодь, як хлопці, так і дівчата, дивляться уже на одяг своїх батьків, як на музейні експонати...

Космацька вуставка — це не дозвільний витвір чи вигадка одинаків, які позакінчували інститути та училища декоративно-вжиткового мистецтва і прагнуть скомпонувати щось таке, „в народному дусі". Ні, космацька вуставка це — мистецький витвір самого народу впродовж його, нехай локальної, „космацької", але ж історії, витвір, зроджений могутньою, спільною для всіх, потребою прекрасного у житті. Їх спородив і спороджує (і буде спороджувати) повсякчасний гін до краси, несмертний художній порив Людини.

Григорій Смольський

На свіжу могилу бл. п. Галі Білоус - Цукорник

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок 30-го червня наша дорога доня Галя загинула в автомобільному випадку на шляху ч. 11, недалеко від Бері, Онт.

Галя прожила 42 р. Народилася у вересні 1932 р. в місті Давфині, Ман. в родині Юліяна і Марії Білоусів. Від 1953 р. Галя проживала в Торонто, а опісля від 1971 р. в Бері, Онт.

Похорон відбувся 5-го липня 1975 р. з церкви св. Юрія Переможця в Давфині. Панахиду і похоронну Літургію відслужив Всеч. о. М. Дерев'янка. Тіло покійної Галі поховано на кладовищі Ривер Сайд в Давфині.

Покійна залишила в невимовному смутку чотири дочки: Донну, Петрусю, Юлію і Настуню. Родичів Юліяна і Марію, одну сестру Орисю в Монтреалі і одного брата Зенона в Давфині та п'ять тіток і одного вуйка на Україні.

Нехай же тихим сном спочиває Твоя душа у Всевишній Оселі. Вічна Тобі пам'ять.

ПОДЯКА

Висловлюємо найсердечнішу подяку всім нашим приятелям, що духово підтримали нас в нашому горі, коли ми прощали в останню дорогу нашу доню Галю. Дякуємо з глибини наших серць за чудові квіти, картки співчуття та за щирі вислови розради. Дякуємо тим, що не жаліли часу та прийшли і звеличали співом похоронну відправу. Дякуємо тілоносцям і похоронному заведенню Сніт — Стрільчук за їхню обслугу.

Сердечна подяка Всеч. о. М. Дерев'янці за молитви під час панахиди і св. Літургії. Щиро дякуємо всім тим, що склали пожертви на нев'янучий вінок в пам'ять бл. п. Галі на журнал „Промінь" і Колегію св. Андрея у Вінніпезі.

Вкінці дякуємо нашій донці Орисі й її чоловікові та синові Зенонові і невістці, що зайнялися трапезою після похорону та всім тим, що помагали. Нехай Вас всіх винагородить Господь за Вашу ласкаву добродушність!

Замість квітів в пам'ять нашої незабутньої доні Галі складаємо $25.00 на пресовий фонд журнала „Промінь".

Юліян і Маруся Білоуси

Уляна Кравченко

СПОГАДИ УЧИТЕЛЬКИ

(Продовження)

Міцніші хлопці поприносили лавки, дівчата підмели, повикидали череп'я.

З великою радістю беремося до науки, праці, не втратили години.

Не знаю, чи і коли хто вчив у інших клясах. Вертаю до своєї звичайної рівноваги, спокою, поборюю перешкоди й учу. Не жду вже на дзвінок, що звіщає початок і переміну години. Чула раз згори — коло десятої години — управитель казав до Гордієнка; — Не дзвоніть на науку, бо не всі в одній годині зачинаємо учити. Та пані, нагорі, буде гадати, що то павза, бо вже віддавна вчить.

VI

Мої відносини не змінюються, тільки в кілька днів після вечорниць Гордієнко найшов якусь нагоду відвідати мене під час перерви в клясі. Погідний, сердечний, наче б я через нього не зазнала ніяких авантур та прикростей.

Не показую ні гніву, ні жалю, але ляконічними словами стараюся позбутися його з кляси. Жертвується в моїй клясі вчити співу.

— Пані надто працюють, шкода в першому році стратити здоров'я. Управителя не треба вам боятися. Ви львівська семінаристка, а він з давньої школи, на нічім не розуміється; це тип ще давніх дякоучителів.

— Я працюю не від того дня, коли управитель став мені ворогом, але від першого дня служби — і для ідеї, а не зі страху або з примусу.

— Але вашого голосу таки шкода... Такий ніжний, переймає до глибини, а тут у клясі голос псується. Шкода. Тепер я пригадую собі, я чув ваш сольовий спів у семінарії на концерті, а також у волоській церкві.

Його пропозицію, розуміється, я відкинула. Блягерська душа... не мене, а себе ошукує...

На другий день приходить із проханням, щоб я переглянула руське завдання з його кляси, а то він — хоч русин, але „бєґли тільки в польській мові" — не має терпцю студіювати Цибиків, Осадців і т.д., та й не знає, коли писати **і** з коромислом, себто **ѣ**, а коли **о** з дашком.

Сьогодні жалується, що для такого добірного учительства маємо зовсім невідповідного управителя. Дивніше ще те, що про одиноку перлу — панну Маню — цинізмом говорить.

— Ваші відносини до управителя та до панни Мані були і є для мене нецікаві. Погодіться з тим, що я „всякую житейськую печаль" відкидую; байдуже мені те все і не хочу слухати ваших доносів на управителя.

— Товаришко, Ви не можете так дальше відокремлюватися від нас. Злучіться з нами проти управителя.

„Божевільний!", гадаю, але кажу йому: — Ні з ним, ні проти нього не виступаю. Не розумію, як можна вічно вести боротьбу за ніщо. Ви і товариші недавно тут прибули, а до всіх справ у місті пхаєтеся.

— Го, го! Хай знають нас! Ніколи і ніде учительство не стояло так високо, як тут стане. Коли б тільки ви ще до нас прилучилися. Знаєте, Ви в суперництві з Манею перемогли б її. Ми її боготворимо, бо вона для кожного досяжна, приступна, але де її рівняти з Вами. Її остання роля і деклямація зовсім невдатні. Де їй деклямувати такі серйозні вірші. Крикнула: О матко полько! — аж морозом повіяло, відтак говорила монотонно та скоро, ловила рими, як дитина, щоб не забула. Та це нічого. Молодь її знесла зі сцени, цвітами її закинула, оплескам не було кінця. Знаємо, що деклямувала зле, та не можемо нашу одиноку звізду зобіжати. Це так: хоч співачка не знає „нут", кажемо — sie singt sehr gut! — хай би хто сказав: чорне, як ми всі кажемо біле, побачив би! Моя сатира всім страшна! Завтра вибирається до Вас з поручення тутешніх матадорів кілька молодих панів комітетових з проханням, щоб Ви прийняли ролю. Мусите прийняти: в комітеті є і староста, а він же зверхник. Ціль патріотична, властиво, реванш — для цього старого каноника. Він, старий, належить ще до тих, які Міцкевича уважають за відступника (через його товіянізм). Це моя заслуга, що каноник був на нашім вечірку; тепер буде представлення на віднову — прибудову костьолка.

Не зраджуюсь, але тішуся, що знаю про візиту комітетових.

На другий день так уладилася, що не було мене дома. Мати прийняла візиту комітетових. Справді многонадійні, вибрані хлопці були ті

комітетові, самі „авскультанти", „депенденти"... знайомство з такими панами дає вигляд на добру „партію"...

Мати подякувала за честь, та враз попросила вибачити.

Дочка віддана своїй праці в школі і своїм дальшим студіям. Участі у виставах не брала досі й не візьме на будуче.

Не можу позбутися Гордієнка. Хоч не дозволено в часі годин приходити, являється на перерві. Знов намовляє мене до виступу проти директора.

Він вам так дуже докоряв, є нагода тепер відплатитися.

Я не цікава, звідки та ненависть до управителя, але Гордінєко сам говорить.

— Я шукаю все чогось нового, інтересного. Сидіти в клясі чотири-пять годин, можна сказитися. Хоч і як крутити годинником, час задовгий. Жду на дзвінок. Ціле життя ждати на десять мінут павзи — нестерпуче лихо... Маня тепер більше до товариша Глечка горнеться. Всі ми тут її любимо, але серйозно ніхто не думає; вона ж гадає, що найскорше Глечка удасться їй зловити.

Я міркував, коли управитель в клясі, та часто стрибнув нагору до пані директорової... вона справді молоденька, це друга жінка, та наївна, нічого злого не розуміє. От пробую щастя. Недавно управитель застав мене в себе: я сидів на одному кріслі з нею... Він для Вас простак; але мойого пера боїться, слів моїх у касині теж боїться; тому вдав, що не бачить нас. Але я довідався: він робить заходи, щоб мене інспектор переніс уже з кінцем першого курсу. Тепер знаєте: я пишу про його простацтво та неуцтво, і Ви приставайте до товаришів проти управителя Я й сам зумію це зробити; воно легко вдасться. При близькій переміні школи на виділову треба іншого управителя. Він старається з'єднати собі партію шовіністичну, та я так його поведу, що наші будуть його уважати за зрадника; він русин, звичайний Стецїв Іван, а чужі не приймуть його. За дураком ніхто не буде стояти. Він ані самостійний, ані спосібний, оруддя в руках моїх і аптекаря, противника начальника.

Незабаром Гордієнко знайшов нагоду виконати свій плян. На найближчому вечірку в школі управитель виголосив промову. .

Справді гарно вона починалася: „Ми, поляци на польскєй зємі..." але дальший зміст її недоречний, двозначний. Сам управитель, коли станув перед достойниками міста й околиці, налякався, побілів, трясся, наче у пропасниці, та й призабув вивчену мову. Гордієнко за його плечима з комічною міною стояв у ролі суфлера та підшептував дурниці. В наших стратив він решту довір'я, шляхта, бачучи його спосібності у мові та ораторські, зміркувала, що користі його особа справі народовій не принесе. Як аґітатор-промовець він стратив вартість, у раді повітовій і в касині кепкували тепер з нього...

В тім часі покінчилася остаточно судова справа управителя і товаришів за обиду честі начальника. Присуджено їм арешт із заміною на гривну.

Пригноблений управитель, опущений учительством та інтеліґенцією, похилив горду голову. Інші товариші на всіх зібраннях, конференціях проти нього; усе противляться йому. Я є німим свідком ріжних сцен, як сварки, дертя протоколів. Управитель по-давньому мені неприхильний, противиться моїм внескам чи обробленню якої теми, але противники управителя — йому наперекір — приймають мої теми та пропозиції. Часто доходить на конференціях до особистих суперечок, обид. Тоді я виходжу з канцелярії.

Пробую з Гордієнком, коли явиться на перерві, говорити про шкільні справи. Але де, в котрого з них думка про школу?

— Яка з вас ідеалістка. Хочете, щоби за ту нужденну заплату ми віддалися душею школі... Шукаємо зарібку й на іншому полі, а поза цею нудною роботою — забави, вдовілля.

— Можна б і Вам бодай єднати забаву і обов'язок. Можна відчити держати для громадян, а дохід повернути на бідну дітвору. Ділайте щось, що є гуманне. Усі ваші вистави без вибору п'єс, без гуманної цілі.

— Про добродійні цілі годі нам думати. Ми самі — учительство — криємо свою нужду. Кімната без обстановки, без удержання платиться тут 10 золотих — при нашій платні двадцятькілька золотих. Вичерпані приватними лекціями, не можемо гуманністю бавитися.

— Коли і на лекціях працюєте, як тут, то чим ви втомлені. Тут хіба Хайка може сказати, що втомлена, та декотрі з найстарших дітей... вони заєдно по клясах уважають на діти з нижчих кляс... А діти, як мишенята, як мак, а Хайка з патиком бігає між дітворою, а хлопець, приданий до помочі, прибільшує крисок. Коли вже без такого надзору не можна обійтися, може б ті, що уважають, читали дітям що цікавого, а в четвертій клясі могли б усе чергою мінятися ті, що наглядають; або нехай би діт-

вора з-поміж себе вибирала тих, що можуть щось цікавого розказати чи прочитати. Кляса, в котрій учитель не хоче чи не може працювати, прийняла б самоуправу... Так от пробуйте зарядити щось таке, що оживить дітвору, розбудить охоту до творчої праці.

— Хіба Ви помічні будете. Слухаєте голосу свойого „я", а не слухаєте голосу нашого, не бачите нас. Ви не хотіли бачити, що ми при Вас зістали б, Ви відтручали нас, а Маня здобувала.

— Серце інакше говорить про сповнення обов'язків, і інакше вчили нас у семінарії.

— А життя життям, і ніде в практиці не знайдете, щоб за ідеями сповняли учителі обов'язки.

— Як це? Чи ж усюди такі порядки, як тут? Ні! Я вірю, що тільки випадково дібралося тут таке товариство.

— Так Ви рішучо не годитеся прилучитися до нас проти цього управителя?

— Доки не сповняєте обов'язків, не говорю більше з Вами; забагато контрастів ділить нас...

— Чому втікаєте від товаришів? Так дальше не може бути!

— Я бажала порозумітися з товаришами праці, сподівалася ради, поради. Товариші самі винуваті, що так є, як є!

Так і лишилося...

Серед колотнечі, злого прикладу товаришів, котрі вже всі були по кілька літ у службі, минає цей перший піврік першого року моєї учительської практики і мого прикрого досвіду за підпис на carte blanche...

VII

У грудні привид з минулого.

В новій місцевості, у службі, я забула про нього... Зовсім нечайно явився він — пан де-Печка... День святого Николая, і я була дома. Здається, нарочно вибрав він день святочний на свій приїзд. Майже рівночасно явилися янголятка — моє спасення...

Перша добра санна... Діти отця декана Штогрина, мої учениці, приїхали по мене забрати до Стрілок. Щасливо спасаюся від розмови з ним — демоном... Чую тільки, як говорить до матусі:

— Тішуся, що застаю вас, дорогі, здорових. Люба доня, бачу, вдоволена у своєму живлі.. між дітворою... Спокійно поїду в Росію, де залишуся надовше.

Він дійсно заспокоївся, не бачить небезпеки... В малому містечку суперників не боїться...

І я віднаходжу спокій. На спогади не пора. Дітвора сміється, гомонить, дзвіночки дзвонять, саночки мчать, — і я скоро знайшлась на приходстві між своїми людьми, хоч я перший раз у домі отця декана Штогрина, здається, що ми посвоячені, знаємося не віднині.

Оля й Марійка, Стефка і Славка, Володко та малий Сидір — щебетливі гарні діти. Їмось і єгомость щирі безцеремонні люди: свої.

Добре мені з ними, як колись у домах Горникевичів, Біржинських, Пасиновичів, Грабовинських... у домах священиків, де я бувала дитиною з родичами.

Ясні вражіння дня прогнали хвилеве пригноблення спричинене появою демона.

В часі малих ферій, а саме другого лютого, уладжує касино вечорниці.

Перед вечорницями на кілька днів був у нас священик, одинокий знайомий тут у чужій місцевості.

— Вже буря втихомирилася, — каже веселий сьогодні панотець. — Головного ворохобника забирає звідси рада шкільна окружна з кінцем січня. Про це Вам першій кажу. Управитель зміркував, що він тут не остане, сам гонорово написав прохання за посадою на селі і навіть в іншому повіті; з кінцем другого курсу уступиться нам звідси...

— А мені доведеться ще півроку терпіти.

— Терпеливості! Він ще буде для Вас увічливий, тільки ходіть з нами на касинові вечорниці. В цій справі та за порадою моєї жони я сьогодні до Вас зайшов.

— Який же тут зв'язок?

— Не знають Вас, треба показатися конче великому світові тутешньому; зараз Ваші акції піднесуться, а то ріжні поговірки йдуть про Вас: гадають, що ви ніде не бували, соромитесь, бо не знаєте приписів доброго товариства. Треба Вам з тим числитися. Я рад би, щоб Ви по кваліфікації лишилися в нас на постійне. Опінія часто більше значить, як конкомітація влади.

Обіцяли бути на вечорницях.

В мене були сукні вечіркові із львівських вечорниць, через те я й не журюся, і не думаю; лишаю навіть вибір сукні настроєві останньої хвилини.

Коло осьмої вечором у дні вечорниць таки найвища пора рішитися, в що і як убратися.

(Далі буде)

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

45-ТИЙ ЮВІЛЕЙ ІВАНА Й АНАСТАСІЇ ТИМОЧКО

Ошава, Онтаріо

В суботу 30 серпня 1975 р., заходами племінника Богдана Шолдри й його дружини Мар'яни, було влаштовано свято 45-ліття подружнього життя Івана й Анастасії Тимочко в громаді св. Івана, Ошава.

О год. 5:30 вечора прот. Тарас Славченко і прот. Степан Гуцуляк відслужили молебень в церкві св. Івана, за участю церковного хору. Настоятель о. Тарас у привітальному слові ювілятам згадав про їхню активну церковно-громадську працю протягом багатьох років. Пані Анастасія в свій час була головою сестрицтва св. Покрови при громаді, а Іван Тимочко був членом управи громади, активний в організації ТУС, у місцевому відділі КУК та в інших громадських організаціях.

В церковній залі хлібом і сіллю ювілятів зустріли земляки й добрі приятелі — Іван Вуць і Стефанія Білоус. За звичаєм, за відповідно вдекорованим столом, засіли ювіляти, дружки, дружби, Т. Гураль та Дм. Кочій, Осип Тимочко, двоюрідний брат Івана Т., Б. і М. Шолдри, священики. Господарем прийняття був Дмитро Бабій. Вечеря почалася й закінчилася молитвою.

По вечері п. Д. Бабій, поза виконанням звичайних своїх обов'язків, розповів про життєвий шлях ювілятів.

Іван Тимочко народився 20. 3. 1901 року в селянській сім'ї в селі Малашівці Тернопільського повіту, в Галичині. Покінчив 4-ту клясу народньої школи. Мав тяжкі переживання в прифронтових позиціях під час 1-ої світової війни біля р. Серет. В 1918 році вступив до українського війська, попав у полон до поляків. З 1921 до 1923 р. служив у польському війську.

Після звільнення з війська в 1923 р., через те, що родина була незаможна, господарство мале, вирішив виїхати до Канади. В 1927 році прибув до Канади, на захід. Там працював на всіляких роботах, а 1929 р. приїхав до Ошави, Онт. і працював тут в ливарні, 1930 р. одружився з Анастасією Тихою.

Анастасія Тиха народилася 8 листопада 1911 року в селі Новосілка Підгайського повіту, ь Галичині, в родині Теодора й Наталії Тихих. Після війни, в 1923 р., малою дівчиною, разом з матір'ю й сестрою прибула до батька в Ошаву. Тут навчалася в українській та англійській школі.

Після одруження, Іван і Анастасія Тимочко були одні із перших, що приєдналися до новозаснованої Української Православної Громади св. Івана після 1935 р. Вони обоє виявили себе як активні працівники в Церкві й як свідомі українці. Як уже згадано, пані Анастасія Тимочко була головою, скарбником сестрицтва й до цього часу активно працює при церкві. Іван Тимочко, належачи до провідних членів громади й ТУС, вже протягом 16 років є офіційним представником до відділу КУК, займав у ньому посаду скарбника. Він є членом Колегії св. Андрея, Інституту св. Володимира в Торонті, членом Фундації ім. Т. Шевченка й її уповноваженим на Ошаву, членом Союзу Бувших Українських Вояків.

Іван і Анастасія Тимочко зі своїх скромних достатків уже пожертвували поважні суми на загально--громадські установи:

на Колегію св. Андрея у Вінніпезі — $1,000.00, на Інститут св. Володимира в Торонті — $1,000.00, на Фундацію ім. Т. Шевченка — $100.00, на будову нового будинку Консисторії — $100.00.

З нагоди свого 45-ліття подружнього життя ювіляти склали: на церкву св. Івана в Ошаві — 200 дол., до сестрицтва св. Покрови — 50 дол., на Інститут св. Володимира — 100 дол., на „Вісник" — 20 дол., на „Український Голос" — 20 дол., на вироблення кліше — 10 дол., на „Промінь" — 15 долярів.

Під час ювілейного прийняття промовляли на честь Ів. і А. Тимочків: Богдан Шолдра, стриєчний брат Осип Тимочко з Нью-Йорку, Мих. Яремович, Василь Григоряк, пані Марія Савка (не тільки промовляла, але й співала), Вас. Керелюк — від Інст. св. Володимира, Мих. Старчевський, Вол. Міносора — голова громади св. Івана, Вол. Васик — голова від. КУК, Оля Горегляд — від від. СУК, Юлія Підвербецька — від сестрицтва, писемний привіт і побажання від Колегії Св. Андрея у Вінніпегу, Віктор Янчевський — від 12-ої станиці СБУВ.

В неділю на поправинах, по обіді, ювілятів ще вітали Оля Робак, В. Григоряк, Дм. Недошитко, Ів. Дутчак — від відділу ТУС та інші.

На заклик господаря Дм. Бабія, присутні на поправинах, склали пожертви на Інститут св. Володимира 98 дол., ювіляти на ту ціль, як згадано раніше — 100 дол.

На ювілейному прийнятті були гості також з Нью-Йорку — брат Йосиф Тимочко і дві його замужніх донечки — Оля та Павло Рогбак, Леся й Іван Шелі та пані Гелина Рогбак. З Монтреалу були Марія Рейнека, з Оттави Вол. і Даруся Білоус, з Вінніпегу Стефан і Марія Кучми та з інших місцевостей. Всі їм дякували Анастасія й Іван Тимочко у своїх кінцевих промовах, особливо — сестрицтву св. Покрови й Б. та М. Шолдрі за влаштування ювілейного прийняття.

Ювіляти отримали привітання з нагоди їхнього свята з України, від

брата й сестри з Аргентіни, привіт від односельчан з Британської Колюмбії, від родин Сулик з Вайт Ривер, від год. М'якуш, від родини Куць з Монтреалу, від Заремби з Ньюйорку та з інш. місцевостей.

Бажаємо Іванові й Анастасії Тимочкам доброго здоров'я й багато літ плідної праці для Святої Української Православної Церкви, для добра нашого народу.

С. Т. С.

З НАГОДИ РОКОВИН ПОЕТЕСИ
ФОРТ ФРЕНСИС, ОНТ.

Відділ ім. Лесі Українки у Форт Френсес, Онт. улаштував вечір присвячений потесі Лесі Українці, який відбувся в неділю 23 лютого ц. р.

Програмою вечора керувала пані Марія Галаберда. Вечір відкрила голова відділу пані Розалія Ґушуляк, привітавши присутніх, з'ясувала ціль вечора, яким відділ вшановує свою патронку, славну поетесу Лесю Українку.

В програму вечора входило художнє читання з поетичних творів Лесі Українки. Пані, які виконували читання: Марія Ґушуляк, Катерина Зуб, Марія Сохолотюк, Джойс Стрен, Катерина Рогоза і Катерина Ґравс.

Пані Марія Андрушко чудово проспівала дві пісні. Кінцеве слово виголосила пані Меланія Зелена.

Прибуток з цього культурного вечора в сумі $15.00 відділ призначив на пресовий фонд журнала „Промінь".

М. Андрушко

РІЧНИЙ ЗВІТ ВІДДІЛУ КОМІТЕТУ УКРАЇНОК КАНАДИ У ТАНДЕР БЕЙ, ОНТ.

Річні збори відділу жіночого КУК відбулися 16 березня 1975 року у залі УНО з вечерею і запрошеним зарядом мужеського КУК. Голова В. Карпюк попросила о. прот. Малюжинського провести молитву перед вечерею. По вечері усі присутні перейшли до горішньої залі, де й приступлено до зборів.

Привітавши присутніх та висловивши вдоволення з чисельної участи прибулих, голова попросила усіх встати і однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять відійшовших у вічність членок, а зокрема бувшої активної голови, бл. п. Іванки Марціновської, яка трагічно згинула у випадку.

До президії переведення зборів увійшли, як голова Софія Мендик, Теодора Литвин і Михайлина Гарасимчук. Слідували звіти заряду, які були дуже цікаві тому, що праця була активна і багата на ріжних громадських ділянках. Головно відбувались міжнародні вистави, телевізійні і радієві виступи, соборна Панахида у пам'ять 500 замордованих героїнь. Відбувались „демонстрації" — показ писання писанок для молоді, традиційного печива та варення. Признання належиться голові пані В. Карпюк, зарядові, голові мистецького комітету Олі Михайлишин. Фінансовий звіт був виведений у взірцевім порядку касиркою М. Процик.

Прибутки в 1974 році були — $2,133.04, залишилось з 1973 року — $499.17, видатки — $1,892.61, осталось у касі — $740.40.

Пожертви — на фонд пам'ятника Лесі Українці — $300.00, стипендії для студентів — $144.00, Український город — $100.00, на видання платівки Михайла Мінського — $100.00, пресовий фонд українських жіночих журналів — $85.00.

Голова чоловічого КУК о. прот. Малюжинський подякував за запрошення на вечерю та участь у зборах, висловив признання жіночому КУК за успішну працю. П. Петро Михайлишин — голова Суспільної Служби представив фінансовий звіт збірки і закликав до співпраці у харитативній ділянці. П. Лев Івашків звітував з міжнароднього городу, що цієї весни буде закінчений і переданий міській управі.

Номінаційна комісія у складі Олі Михайлишин і Марійки Хондон внесли склад осіб до управи як слідує:

Уступаюча голова — В. Карплюк, голова — А. Шевчук, 1-ша заст. голови — Т. Литвин, 2-га заст. голови А. Мурфій, рекорд. секретарка — С. Мендик, секр. англійської мови — Б. Карпюк, касирка — М. Процик. Члени управи — А. Віктова, К. Лозий, С. Лозий, С. Солтанюк. Контрольна комісія — Р. Андрус, М. Дудівка, М. Кохан. Представниця до чоловічого КУК — А. Шевчук, А. Стасів і Б. Карпюк. Мистецький комітет

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ П-ВА МИХАЙЛА і МАРІЇ ТИМОФІЙЧУКІВ
в Норт Бетлфорд, Саск.

Дня 7 серпня 1975 року діти і родина п-ва Михайла і Марії Тимофійчуків влаштували їм 50-ліття — золотий ювілей подружнього життя.

Запрошені гості зійшлись до Елк галі в Норт Бетлфорд і в хвилину прибуття туди ювілятів їх привітав українським звичаєм хлібом і сіллю п. Петро Кіндрачук, брат ювілята. Під звуки „весільної" оркестри ювілятів запроваджено за святочно удекорований стіл. За багатими столами засіли також гості. Тут ювілятів знов привітав п. Кіндрачук від себе, своєї дружини і присутніх гостей. По цім були прочитані телеграми від прем. Канади П. Е. Трудо, прем. Саскачевану Блекнея, міністра Е. Кримера. Після привітів відбулась вечеря, а опісля забава.

З проведеної на пресовий фонд збірки приділено $15.00 на „Промінь".

Приятель

РІЧНІ ЗВІТИ ВІДДІЛІВ

ВИЛІНҐДОН, АЛЬБЕРТА
ВІДДІЛ ІМ. НАТАЛІЇ КОБРИНСЬКОЇ

Річні збори відділу відбулися в домі пані Марії Бабюк 11 грудня 1974 року. Присутніх членок було 12. Збори почато молитвою. Голова відділу пані Єлена Лучак була предсідницею зборів.

Діяльність відділу: впродовж року відбуто 8 місячних зборів. Заходами відділу відбулись такі підприємства: В листопаді ми продавали білети в користь місцевої церкви, улаштували випродаж домашнього печива і „бінґо". Приготовили концерт на день Св. Миколая. Членки ходили колядувати і прихід з коляди на місцеву церкву. В березні ми присвятили увагу роковинам Шевченка. У Великий піст членки наймають Службу Божу за померлих. Перед Великоднем членки улаштували випродаж пасок. Поза тим членки приготовляли обід на храм нашої громади церкви Св. Духа. Як закінчаться весняні посіви тоді членки наймають Службу Божу за добре поліття і урожай земних плодів. Членки товариства подають перекуску в час, коли припадають збори парафіяльного комітету.

Відділ склав пожертви — $25.00 на Рідношкільну Фундацію ім. В. Сарчука при Консисторії УГПЦ у Вінніпеґу, дав $500.00 жертву на місцеву церкву. Вислали $15.00 на пресовий фонд журнала „Промінь". Наші членки навчають у недільній і рідній школі під проводом о. Семотюка. Товариство дбає про свою церкву та всякі прикраси до неї, щоб усе було в порядку, посадили квіти коло церкви та оплачують кошення травника.

Фінансовий звіт: прибутки в 1974 році — $488.60, видатки — $282.42, в касі лишилось — $680.33.

На закінчення зборів голова подякувала членкам за добру співпрацю впродовж року.

Заряд на 1975 рік: голова — Єлена Лучак, заступниці голови — Христина Шевчук і Марія Бабюк, секретарка — Василина Ковальчук, касирка — Василина Дарій. Контрольна комісія — Марія Бабюк і Анна Бідняк.

Василина Ковальчук, секр.

ВАЛЕЙ, Б. К.
ВІДДІЛ ІМ. ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

Річні збори відділу відбулися в Українськім Православнім Центрі дня 1 грудня 1974 року. Збори відкрила голова пані Оксана Круліцька і попросила о. П. Блажука провести молитву. Після молитви однохвилинною мовчанкою вшанували померлих членок.

Предсідницею зборів вибрано пані Марію Антонішку, а на секретарку Марію Сташин. Слідували звіти членок управи, голов комітетів і референток.

Діяльність товариства: впродовж року відбулося 11 місячних зборів. За рік членки сумлінно виконували працю у повній кооперації з церковним зарядом і громадою. Разом з церковною громадою комітет господинь з відділом приготовляли похоронні поминальні обіди та весілля. Приготовляли на пущення, Святу Йорданську Вечерю, Спільне свячене, Храмове свято та випродаж Великоднього печива. Причинилися до річного осіннього базару та відсвяткували всі свята разом з громадою. Відбувся день членства, на який відділ запросив голову Пров. Екзекутиви пані Любу Кут-Шевчук, яка висвітлювала надзвичайно гарні знимки з народніх та історичних строїв. Пані Остапчук виголосила цікаву поучаючу промову на тему Українське мистецтво, українська культура і ріжні музейні експонати.

Відділ дає матеріяльну й моральну поміч українській і недільній школі. Поза шкільною наукою учні шкіл брали участь у таких концертах: Свято книжки, Листопадове свято, Свято Миколая, роковини Тараса Шевченка та День Матері. Учні з сумківцями брали активну участь у святій Літургії, хлопці прислуговують священикові біля престолу під час Богослуження. Т-во також приготовило снідання для школярів після Св. Причастія. Добродійний комітет посилав картки скорого виздоровлення, співчуття та відвідували членкиню і членів громади під час їх перебування в льокальних шпиталях та домах.

Старанням Комітету мистецтва, членки і прихильниці сходилися кожного вівторка і переводили курси-програму в вишиванні між іншими вишивками вишили обрус, та писали писанки.

Також демонструволи писання писанок у Порт Келс. Відділ подарував писанки на розігравку Пров. Екзекутиви.

Відділ допомагає координаційному комітетові, калікам. Церковний комітет (сестриці) дбав про прикрасу церкви. Добр. П. Блажук надзвичайно гарно прикрашує квітами церковну площу.

Наше т-во брало активну участь у Провінційнім з'їзді. Вісім членок нашого відділу є у Пров. Екзекутиві.

Всеч. о. П. Блажук дав признання членкам товариства за віддану працю при церковній громаді та побажав успіху на наступний рік.

У минулім році відділ жертвував на такі цілі: На церкву і парафіяльний дім $445.96, на Народний Дім — $98.67, на „Промінь" — $25.00, на інші цілі — $225.00.

Фінансовий стан відділу: з року 1973 в касі — $1,252.28, прибутки за 1974 р. — $3,921.37, видатки 1974 — $3,749.92, в касі осталося — $1,423.73.

Заряд відділу на 1975 рік: уступивша голова — Раїса Демчук, голова — Оксана Круліцька, заст. голови — Софія Островська, рек. секр. — Марія Сташин, кореспо. секр. — Василина Бонар, касирка — Марія Антонішка. Контрольна комісія — Софія Остроська, Марія Боднарчук, Марія Захарук. Референтка відділу СУМК — Анна Лесак, Ангеля Боднарчук, Оксана Круліцька. Комітет хворих — Марія Боднарчук, Петрунька Коновальчук, О. Круліцька, Анна Безборотько. Сестриці до церкви — Марія Захарук, М. Москалюк, А. Безборотько, Е. Василович. Комітет шкільництва — М. Лебедович, О. Кравець, Н. Голонко, С. Федчук. Учителі української школи: О. Блажук, М. Лебедович, пані М. Боднарчук, М. За-

---

— Оля Михайлишин — голова, М. Хондон, М. Холодило, М. Гарасимчук і Ю. Сурмай. „Суддя" (журі) Б. Карпюк.

Збори одноголосно одобрили пропонований заряд на 1975 рік. Пані Б. Карпюк за її трирічну працю на пості голови вручено скромний подарунок, а пані А. Шевчук покликано до дальшої наміченої праці.

Збори закінчено у дружній атмосфері. На пресовий фонд журнала призначено $10.00.

С. Мендик, секр.

харук, К. Макар, О. Кравець, пан М. Макар. Учителі недільної школи: панна Оленка Антонішко, Петро Блажук, Референтка журнала „Промінь" — Надія Боярчук. Ком. куховарства — О. Генькевич, А. Добровольська. Ком. мистецтва — Марія Боднарчук, М. Лебедович, К. Макар, С. Островська, П. Коновальчук, М. Сташин. Референтка освіти — Марта Лебедович. Ком. телефону — К. Макар, М. Захарук, М. Лебедович.

М. Сташин, секр.

ЄЛЛОВ КРІК, САСК.
ВІДДІЛ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Річні збори відділу відбулися 12 грудня 1974 р. в Народнім Домі у присутности 15 членок. Збори відкрила голова пані М. Войціхівська молитвою „Отче Наш" і хвилиною мовчанки вшановано відійшовших членок.

Предсідницею зборів була М. Войціхівська, секретаркою О. Стельмащук. У своїм слові голова відділу подякувала членкам за їх працю і кооперацію.

За рік членки виконали таку працю: влаштували випродаж Великоднього печива, писанок і чай, одно весілля, 3 перекуски по Богослуженню, 2 похоронних перекуски, храмовий обід, осінню вечерю і бінго. Прихід з храмового обіду і осінньої вечері подарували на церкву.

Фінансовий звіт: У касі з 1973 р. осталося — $3,138.46, у 1974 р. приходу було $660.69, у касі осталося — $3,007.41.

Заряд товариства на 1975 р.: голова — Маруся Войціхівська, заступниці голови — Анна Пасішник і Анна Кіндрачук, секретарка — Ольга Стельмащук, касирка — Єва Драпак. Контрольна комісія — Анастазія Спелей, Ольга Олексин.

Ольга Стельмащук, секр.

ВИНИЯРД, САСК.
ВІДДІЛ ДОНЬКИ УКРАЇНИ

Річні збори відділу відбулися 20 листопада 1974 року в залі Українського Народнього Дому. На зборах було присутніх 15 членок. Збори відкрила голова відділу Василина Грушка, яка між іншим подякувала членкам за співпрацю і довір'я.

Предсідницею зборів була Василина Грушка, а секретаркою Віра Сеньків. Голова і членки заряду здавали звіти з цілорічної діяльности.

Впродовж року відбулося 9 місячних зборів. Членки приготовляли і видавали похоронні і поминальні обіди. Влаштували один весняний чай і продаж Великоднього печива, один осінній базар з продажем печива, два бенкети, влаштували свято Св. Миколая, приготовили обід на храмове свято, влаштували прощальний вечір нашій старшій заслуженій членці пані Катерині Лисак, помагали комітетові в Українськім Народнім Домі з двома пущеннями. Наші членки брали участь у фестивалі багатокультурности і у Світовім Дні Молитви. Дали дві нагороди до місцевої державної школи на „Вечір нагород". Пожертвували $1,100.00 на місцеву церкву, а $600.00 на Народній Дім.

Фінансовий звіт: перенесено з 1973 року — $1,365.17, прибутки в 1974 році — $2,658.66, видатки — $2,626.14, осталось у касі $1,362.69.

Заряд відділу на 1975 рік: голова — Василина Грушка, заст. голови — Софія Пилипів, секретарка — Віра Сеньків, заст. секр. Марія Понюк, касирка — Стефанія Кушнірук. Контрольна комісія — Анна Салій, Текля Бабій, Емілія Калин. Господині — Юлія Дмитрук, Анеля Сторож, Емілія Калин, Стефанія Кушнірук. Сестриці — Софія Кушнірук, Софія Пилипів, Єлисавета Попович. Комітет відвідування хворих — Софія Пилипів, Софія Кушнірук.

Віра Сеньків, секр.

Прот. ВАСИЛЬ КУДРИК

КВІТКИ при ДОРОЗІ

Це збірка 106 чудових оповідань і нарисів громадського і церковного діяча Василя Кудрика, що серіями була друкована в 1929—1939 роках в часописі „Вісник".

Ось деякі заголовки нарисів цієї збірки: Свобода — Божий закон, Батьки і діти, Великим коштом, Душевна проказа, Жидівський нарід а Біблія, Українські квіти в українській хаті, Не всі бідні біду розуміють, Релігійність українського народу, Два образки, Сила про яку чоловік не знає, Африканські дикі люди, На порозі вічности і інші. Книжка має 208 сторінок, в паперовій оправі. Ціна **$4.50.**

Замовляти в:

UKRAINIAN VOICE BOOKSTORE

P. O. Box 3629, Station "B", Winnipeg, Man., Canada R2W 3R4

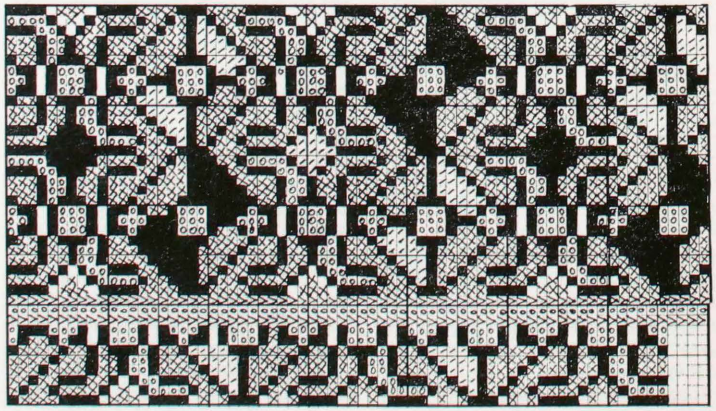

Взірець на чоловічу сорочку. ■ — чорна, X — червона.

Музей Східньої Канади — Торонто філія

ДОМАШНЄ ГОСПОДАРСТВО

НА СВЯТ-ВЕЧІР

КУТЯ

Готову обібрану з луски пшеницю легко спражити в кухні, сполоскати в кількох водах. Остання вода полоскання повинна бути чиста. Налити чистою холодною водою і поставити варити, часто мішаючи. До пшениці дати пів ложечки соли, як пшениця звариться додати кип'ячої води. Приварену пшеницю випікати в кухні аж буде готова. Випечена куття багато смачніша. Кутю заправляти медом перед поданням на стіл, або перетримувати в холоднім місці.

— — —

БОРЩ З КРЕПЛИКАМИ

Почистити два середньої величини буряки, покраяти їх на тонкі пасочки (соломкою), налити 6 горнят води, покришити середньої величини цибулю, моркву, петрушку, бібковий листок і кілька зерен англійського перцю. Варити яких півгодини. Тепер додати покраяну на кубики картоплю і селеру і варити яких 10 хвилин. На закінчення дати чверть головки капусти і варити знов яких 10 хвилин. Як ярина вся вже зварена додати окремо присмажену на олії цибулю, дати до борщу пів горнятка помідорового соку, або презервованих помідорів. Дозволити борщеві ще раз закипіти. Окремо потовкти малий зубчик часнику з сіллю і додати до борщу. Перед поданням на стіл додати до борщу горнятко вивару з грибів.

— — —

КРЕПЛИКИ

Замісити звичайне тісто як на вареники, розтачати тоненько і покраяти на дуже маленькі квадратики. Наповняти начинкою, зліплювати і злучити два ріжки до купи. Варити в посоленім окропі як вареники. Накладати по кілька до мищини до борщу.

Начинка на креплики: зварити сушені гриби або свіжі печериці. Юшку з грибів зцідити до борщу. Гриби посікти дрібненько, або змолоти на машинці. Окремо присмажити на маслі дрібно посічену цибулю і в ній підсмажити гриби. Додати до того трохи тертих сухих кришок з хліба, посолити, поперчити і робити маленькі періжки.

НАЧИНЮВАНА РИБА

Вибрати малого свіжого щупака. Рибу уважно почистити з луски, відкинути голову й обережно зняти цілу шкіру аж до хвоста. М'ясо уважно відділити від костей, посікти на дрібно і додати одну посічену цибулю, присмажену на оливі, дати пів горнятка черствої булки розмоченої в пів горнятку води, сіль і перець до смаку. Все разом добре перемішати. Наповнити цією начинкою шкіру щупака і скласти у форму риби. Вложити рибу у вимащену оливою ринку і пекти пів години у мірно огрітій печі. Подавати гарячою на стіл. До риби добре подавати білий хрін.

— — —

ВАРЕНИКИ З КАПУСТОЮ

Квасну капусту на вареники сполоскати кип'ячою водою, варити яких п'ять хвилин, заправити посіченою і присмаженою на олії цибулею, сіль і перець до смаку, дати на ринку і дозволити ще яких 5 - 6 хвилин посмажитись. Тісто на вареники повинно бути м'яке. Від того залежить смак варенників.

— — —

ГОЛУБЦІ З ГРЕЧАНИХ КРУП

Випражити в печі гречані крупи, вимішані з сировим яйцем (можна пражити крупи без яйця). Мішати весь час, щоб не пригоріли. Запарити праженим молоком, або водою, посолити і дати трохи масла, вложити в піч, щоб каша трохи випеклася. Окремо присмажити на маслі дві дрібно посічених цибулі, додати до каші, перемішати і з того робити голубці. До каші можна додати трохи привареного на молоці рижу. До голубців додати дрібку масла, або кілька ложок густої сметани. Пекти голубці без води, то будуть сипкі і смачні.

— — —

СОЛОДКЕ ДРІЖДЖЕВЕ ТІСТО ДЛЯ ВСЯКИХ ПОТРЕБ

Всяке дріжджеве солодке печиво, як булочки, роґальки, завиванці і перекладнці можна приготовляти з того самого тіста з деякими малими додатками, як бажаєтеся та на основі складники ті самі. Жовтків, цукру і масла можна додати більше, або зменшити в разі браку. Коли дається більше масла і цукру, треба дати більше дріжджів.

2 горнятка праженого молока
2 пачечки дріжджів
3 жовтки
2 цілі яйця
¾ горнятка цукру
½ горнятка топленого масла
1 ложечка з верхом соли
2 ложечки ванілії
1 помаранча, стерта разом з шкіркою і соком
мука на заміс.

Дріжджі розмочити в половині горнятка теплої води, додати до теплого спраженого молока трохи муки, розпущені дріжджі і зробити розчину. Коли підросте додати вбиті жовтки і цілі яйця з цукром, ваніліею, терту помаранчу і сіль. Замісити мукою середньої тугости тісто. Коли вся мука вимісена, додати топлене масло і після того довго місити. Коли підросте, помісити. Лишити, щоб знов підросло і виробляти.

— — —

МАК НА СВЯТА

Мак можна приготовити в один час для всіх потреб, тобто до куті, варенків, пампушок, маківників та іншого печива тиждень-два наперед. Мак добре держиться заправлений медом.

Взяти потрібну скількість маку, сполоскати його в кількох водах і спарити кип'ячою водою. Дозволити постояти годину-дві. Воду цілком сцідити через густе ситко. Мак перемолоти на машинці, уживаючи кружок до мілкого мелення. Перемішати мелений мак з розтопленим медом і перетримувати в холоднім місці. Для кращого збереження можна в подвійнім банячку загріти так з медом до гаряча і наложити в чистий вивварений слоїк, наложити гумку і тісно закрутити.

— — —

ОСЕЛЕДЕЦЬ З ГРИБАМИ

Вимочити два оселедці, розпороти, вийняти ости і м'ясо дрібно посікти, додати дрібно посіченої, присмаженої на маслі цибулі. Окремо приварити сушені гриби, або свіжі печериці і додати до оселедців. Зробити легку запражку з двох-трьох ложок муки і заляти тим оселедці з грибами, заправити до смаку і дозволити заварити разом.

(ПРАПОР)

Наш прапор буде такий, які будемо ми!

У війську прапор був і є у великій пошані. Прапороносець чи хорунжий відповідали за долю прапора у боях. Великим нещастям було стратити прапор на війні.

Шануймо одже свій прапор, не затратьмо його серед світових негод, несімо його високо й гідно, не даймо щоби був зневаженим! ВІД СЬОГОДНІ ПРАВОСЛАВНА ЖІНКА УКРАЇНКА зорганізована в Союзі Українок Канади стануа під СВІЙ ВЛАСНИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ПРАПОР!!!

О. Лукомська

ЗМІСТ XVI РІЧНИКА

Есеї, рецензії, нариси

ч. ст.

Євангелія від Св. Луки — Народження Христа ... 1— 1
Різдвяні свята на Підляшші ... 1— 2
П. Андрієнко-Данчук — Жива правда ... 1— 5
Б. Колос — Батьки проти вживання книжки ... 1— 9
О. Журавський — Асиміляція ... 1—12
А. Кінько — Пам'ятні місця поетеси на Волині ... 2— 3
Т. Горохович — „Блакитна троянда — перша драма Лесі Українки ... 2— 5
І. Зельська — Пісні для дітей ... 2—21
З листів Шевченка ... 3— 2
Н. Когуська — Успішні досягнення Линди Лазарович ... 3— 3
С. Пауш — Єлисавета Михалишин — королева „Ґрей Кап" на Канаду ... 3— 7
Ірина Макарик — Цікава книжка ... 3— 9
У. Кравченко — З розгублених листочків ... 4— 7
Огородник — Альманах добзрої землі ... 3—14
С. М. Приходько — Квіти людям ... 4—14
Н. Л. — Великодній спогад ... 5— 2
— Одно - одніське життя ... 5— 3
М. Турцевич-Пилипчук — Великодні дзвони ... 5— 3
Г. Янішевська — Поклін українській жінці ... 5— 4
Н. Кібець — Художник, вчений, поет ... 5— 9
С. М. Приходько — Квіти людям ... 5—10
І. Качуровський — Творчий шлях Володимира Ґжицького ... 5—13
С. Наливайко — Зустріч з Тетяною Яблонською ... 6— 4
В. Френч — Жінка в сучасній канадській літературі 6— 6
С. Чопівська — Тому, що хтось дбав ... 6— 8
Ганна Черінь — Світлій пам'яті Алли Горської ... 7-8— 3
М. Ван-Стін — Річниця Люсі Мод Монтґомер ... 7 8— 6
С. Наливайко — Зустріч з Тетяною Яблонською ... 7-8— 9
Х. Ковалик — Чи всі аспіріни однакові? ... 7-8—11
Ю. Микитин — Жінки в моєму житті ... 7-8—12
І. Макарик — Українсько-японські взаємини ... 7-8—14
М. Ван Стін — Лікарки Канади — століття поступу 9— 7
С. М. Приходько — Квіти людям ... 9—11
Ірина Макарик — Олекса Стефанович — Зібрані твори ... 9—13
Емілія Остапчук — Українська жінка у політичному і суспільно-громадському житті Канади 10— 3
М. Онуфрейчук-Сокульська — Про мистецький світ Катерини Антонович ... 10—13
М. Ван Стін — Жінки діяльні у мистецтві Канади 10—14
Анастасія Шемелюк — голова Союзу Українок Канади ... 11— 8
М. Ван Стін — Жінки як популярні творці музики 11—22
Е. Остапчук — Концепція багатокультурности ... 12— 3
Т. Горохович — Леся Українка ... 12—10

Ідеологічно-програмові

Рекомендації 36-го пров. з'їзду Союзу Українок Сх. Канади ... 1—10
Г. Сенишин — Провідні думки з'їзду східньої екзекутиви СУС ... 2—12
— Послідовники Шевченка ... 3— 1
— Ще до Міжнароднього Року Жінки ... 4— 1
— Перед нашим черговим з'їздом ... 6— 1
— Літні курси для молоді ... 7-8— 1
Програма головного з'їзду Союзу Українок Канади ... 7-8— 2
— З приводу Міжнародньої Конференції у Мексіко ... 9— 1
— Назустріч 50-літтю ... 10— 1
— Резолюції на крайовому з'їзді в Едмонтоні 1975 10— 2
А. Троян — Українська мати вчора і сьогодні ... 9— 4
С. Стечишин — Покращання співпраці з українським жіноцтвом Канади ... 11— 1
— За духове обличчя українки ... 12— 1

English Section

O. Paszczak-Trach — Ukrainian Christmas Custom 1—15
O. Melnychuk — Kiev University Language Seminar ... 2—18
D. L. Miller — A Momentous Meeting — Ira Aldridge and Taras Shevchenko ... —11
A. Balan — Men of Conscience ... 4—15
S. Stechishin — Easter ... 5—15
Halyna Melnyk — Some Thoughts on International Women's Year ... 6—15
Oksana Popovych — First Woman Sentenced in the USSR Durin' International Women's Year ... 6—16
Mohyla Institute — Summer School — ... 7-8—15
Museum Arts and Crafts ... 7-8—16
W. S. Tarnopolsky — Revied by Clayton C. Ruby ... 9—15
An Address by the **Hon. M. Lalonde** to the Pioneer Women's Organization ... 10—15
An Address by the **Hon. M. Lalonde** to the Pioneer Women's Organization ... 11—15
A. Balan — Reflections on the Year of the Women 11—17

Репортажі, вісті

5-тий З'їзд Суспільної Служби Українців Канади 1—11
Свято Книжки у присвяті українським дисидентам 2—10
Централя Союзу Українок — Вітаємо з відзначенням ... 2—11
Інтерв'ю редакції „Променя" з А. Павликом управителем Взаїмної Помочі ... 2—14
М. Липовецький — Комітет Оборони Валентина Мороза ... 3— 5
Т. Горохович — Вітаємо з відзначенням ... 3—10
Ж-КУК — Переслідування українських жінок під совєтським режимом ... 4— 4
Н. К. — Захоплені мистецькою творчою роботою 4— 4
Н. К. — Поетка духової краси ... 4— 5

П. Волянський — Уляна Кравченко ..... 5— 5
А. Сарчук — Українка членом жюрі музичного фестивалю ..... 6— 2
Н. М. — Концерт нашої славної капелі ..... 7-8— 2
Г. Янішевська — У рядах спільноти ..... 7-8— 7
Б. К. панує над світовим ринком неофриту ..... 7-8—14
СКВУ у справі Міжнароднього Року Жінки ..... 7-8—17
Новий первоієрарх УГПЦ в Канаді ..... 9— 3
Комунікат Радіостанції Сі-Кей-Джей-Ес ..... 9— 7
Звернення президії Секретаріяту СКВУ ..... 9—14
Комунікат ділового комітету побудови пам'ятника Лесі Українці ..... 9—14
Центральна Управа Союзу Українок Канади ..... 10— 3
Борис Тижук у числі найвизначніших спортсменів світу ..... 10—10
Галина Сенишин — Рефлексії Крайового З'їзду Союзу Українок Канади ..... 11— 4
Марія Ткачук — Музей Союзу Українок Канади 11—13
Наталка Стус — Подяка ..... 11—12
Богдан Колос — Пластовий з'їзд зв'язкових і гніздових Канади ..... 11—14
А. Троян — Мистецька виставка українських рушників ..... 7-8—18
Г. Сенишин — Рефлексії Крайового З'їзду ..... 12— 5

Новелі, спогади, оповідання

У. Кравченко — Спогади учительки ..... 9— 8
У. Кравченко — Спогади учительки ..... 10— 7
У. Кравченко — Спогади учительки ..... 11— 9
У. Кравченко — Спогади учительки ..... 12—24

Українське народне мистецтво

Ю. Лащук — Українські гончарі ..... 3—18
О. Цегельська — Космацькі писанки ..... 4— 9
К. І. Матейко — Головні убори українських жінок до початку XX ст. ..... 6— 9
Музейний Комітет — Всеканадський конкурс вишивки головного Музею Союзу Українок Канади ..... 6—14
Музейний Комітет — Всеканадський конкурс української писанки головного Музею Союзу Українок Канади ..... 6—13
Гр. Смольський — Космацькі виставки ..... 11—20
Г. Смольський — Космацькі виставки ..... 12—21

Поезії, вірші

Микола Залозецький — Валентинові Морозові в поклін ..... 3— 1
Уляна Кравченко — На новий шлях ..... 4— 1
Микола Сингаївський — Скілки на душу мою роздягнуту ..... 4— 3
Уляна Кравченко — Оливний гай ..... 5— 1
Б. Олександрів — Великодні думи ..... 5— 2
Богдан Ігор Антонич — „Просвіті" ..... 6— 1
Ярина - Зоряна — Мистецтво слухання ..... 7-8— 8
Іван Франко — Земле моя — всеплодющая мати 9— 1
М. Мандрика — Осінь в Канаді ..... 10— 1
Н. Кібець — Осінь ..... 10— 6

Освіта, виховання

А. Шемелюк — Конкурс Союзу Українок Канади 3— 8
І. Давидов — Де ти взявся вереда ..... —12

Відділ для дітей

Б. Вольний — Колядники ..... 1—15
Ю. Шкрумеляк — Казка про золоті пера ..... 1—15
О. Довгий — Тарасик ..... 3—18

А ЧОМУ НЕ АСЕКУРУВАТИСЬ В

УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВІ ЖИТТЄВОЇ АСЕКУРАЦІЇ

Зголошуйтесь:

UKRAINIAN FRATERNAL SOC. OF CANADA
Tel. 586-1364
235 McGregor St.
Winnipeg, Man.

Раїса Лунгу — У прешій клясі ..... 3—18
М. Підгірянка — До школи ..... 3—18
І. Муравейко — Я сама ..... 3—18
Н. Мудрик-Мриц — Як проснулася весна ..... 4—17
Котячі хитрощі — казка ..... 4—17
Гр. Усач — Тарасик малює ..... 4—17
Горобці та горлиці ..... 4—17
Ходи пташко у танець ..... 4—17
Н. Мудрик-Мриц — На Великдень ..... 5—20
І. Р. — Зайчик і маргаритка ..... 5—20
У. Кравченко — Мамі ..... 5—20
Олег Буцень — Горобчик ..... 7-8—21
Ірина Рейт — Нашій мамі ..... 7-8—21
Євмен Доломан — На мамине свято ..... 7-8—21
В. Мордань — На косовиць ..... 7-8—21
В. Сухомлинський — Скільки ж ранків я проспав 10—12
М. Бабка — Сердитий вітер ..... 10—12
А. Григорук — Між горами та й коміронька ..... 10—12
Г. Хіміч — Місячні отари ..... 10—12
Микола Погідний — Чарівне відерце ..... 11—12
В. Нестайко — Ганнуся ..... 12—14
— А в мене є сестричка ..... 12—14

Родинна хроніка

З нагоди дня уродин — Брентфорд, Онт. ..... 1—25
Прощальне прийняття — Сарнія, Онт. ..... 2—22
Несподіванка — Едмонтон ..... 2—23
45-ліття подружжя п-ва Іванишин ..... 3—25
Золотий ювілей п-ва Карманів ..... 3—26
Ювілей подружжя п-ва Білих ..... 3—27
Золотий ювілей п-ва М. і О. Ковалів ..... 4—23
Золотий ювілей п-ва Охітвів ..... 4—24
Відвідини Павліни Мицак ..... 4—26
Діямантовий ювілей п-ва Ландяків ..... 4—24
З гостини на добру ціль ..... 4—25
Ювілей подружжя п-ва Барабаш ..... 4—25
Відвідини у шпиталі ..... 4—26
У 80-ліття Софії Литвин ..... 5—23
50-річчя подружжя п-ва Кругляків ..... 5—26
З родинного свята п-ва Бураків ..... 5—28
Вшанували пані Г. Перепелюк ..... 6—25
Ювілей подружжя п-ва Коропатніцьких ..... 6—20
З нагоди уродин — К. Валентин ..... 6—25
25 ювілей п-ва Малишів ..... 6—27
Весілля в Гамільтоні ..... 9—26
Ювілей п-ва Онищуків ..... 11—27
Писанчарка Параня Сулятицька ..... 11—29
Ювілей п-ва І. і А. Тимочко ..... 12—27
Ювілей п-ва М. і М. Тимофійчуків ..... 12—28

P 12N JAN 76
SAMYCIA MRS S
6712-111 AVE
EDMONTON ALTA
T5B 0A7

Ті, що відійшли

Надія Мариновська ... 2—26
Яків Токарчук ... 2—30
Марія Пушкар ... 2—31
Анна Момотюк ... 3—28
Павліна Олексин ... 3—29
Текля Борух ... 4—27
Євгенія Ситник ... 4—22
Катерина Лацик ... 4—27
Сабіна Стручинська ... 4—28
Ґеоргій Ґоряк ... 6—28
Николай Кудла ... 6—28
Галина Костюк ... 7-8—26
Віра Радчук ... 9—27
Дмитро Маслюк ... 9—27
Іван Ралько ... 9—28
Степан і Василина Демосюки ... 9—29
Нестор Сороківський ... 10—23
Оксана Фастриґа ... 11—31
Зеновія Гоменок ... 11—31

Приписи страв і печив

1—32, 2—32, 3—32, 4—32, 5—32, 6—32, 7-8—32, 9—32, 10—32, 11—32, 12—32.

З діяльности відділів

Альберта

Едмонтон — Відділ при Катедрі Св. Івана ... 2—23, 2—25, 5—23, 10—26.
Вегревил — Відділ Кн. Ольги ... 5—24, 9—30
Радвей — Відділ ім. Л. Українки ... 6—30
Ту Гиллс — Відділ ім. Л. Українки ... 9—25, 9—25
Мирнам — Відділ ім. Олени Пчілки ... 10—25
Едмонтон — Відділ Кн. Ольги ... 10—25
Едмонтон — Відділ ім. Л. Українки ... 11—23
Вилінґтон — Ал-та. ... 12—29

Манітоба

Томпсон — Відділ Доньки України ... 2—22
Вінніпеґ — Відділ Кн. Ольги ... 3—29
Мензі — Відділ ім. Л. Українки ... 4—29
Етелберт — Відділ Св. Ольги ... 4—30
Флин Флон — Відділ Доньки України ... 4—31
Ґилберт Плейн — Відділ ім. Л. Українки ... 4—31
Вінніпеґ — Відділ ім. Л. Українки ... 5—26, 5—29
Роблін — Відділ Доньки України — ... 5—31
Овкборн — Відділ ім. Л. Українки ... 6—29
Брендон — Відділ ім. Л. Українки ... 7-8—32
Давфин — Відділ ім. Л. Українки ... 9—24, 11—23

Квебек

Монтреал — Відділ Доньки України ... 1—27
Лашін — Відділ Кн. Ольги ... 5—30
Монтреал — Відділ ім. Л. Українки ... 7-8—23, 10—24

Саскачеван

Витків — Відділ ім. О. Кобилянської ... 2—22, 4—29
Саскатун — Відділ ім. О. Кобилянської ... 2—27, 9—21, 9—30.
Фовм Лейк — Відділ ім. Л. Українки ... 2—29
Ватсон — Відділ ім. Л. Українки ... 2—30, 9—22
Гефорд — Відділ ім. О. Басараб ... 3—30, 10—21
Принц Альберт — Відділ Св. Ольги ... 6—30
Мелфорд — Відділ ім. Л. Українки ... 6—31
Ґронлид — Відділ Св. Ольги ... 6—32
Шіго — Відділ ім. О. Кобилянської ... 7-8—25
Канора — Відділ ім. М. Маркович ... 7-8—28, 9—24
Бюкенан — Відділ ім. Л. Українки ... 7-8—30
Ґлеслин — Відділ ім. О. Басараб ... 7-8—31
Тідор — Відділ ім. О. Кобилянської ... 7-8—31
Кадворт — Відділ Кн. Ольги ... 9—31
Донвел — Відділ ім. О. Кобилянської ... 10—31
Айтуна — Відділ Св. Ольги ... 11—24, 11—28
Мічам — Відділ ім. О. Кобилянської ... 11—26
Блей Лейк — Відділ ім. Хариті Кононенко ... 3—30
Йорктон — Відділ ім. О. Пчілки ... 3—30
Норт Бетлфорд — Відділ ім. О. Пчілки ... 4—29
Мазепа — Відділ ім. О. Кобилянської ... 4—30
Реджайна — Відділ Доньки України ... 5—27, 10—29
Стінен — Відділ Кн. Ольги ... 5—29
Нипавин — Відділ ім. О. Басараб ... 5—32
Редфілд — Відділ ім. Л. Українки ... 6—27, 6—29

Онтаріо

Брентфорд — Відділ ім. Л. України ... 1—24, 1—26
Тандер Бей — Відділ Комітету Українок Канади 3—27
Гамільтон — Відділ ім. Л. Українок ... 4—23, 5—30, 6—25, 10—21.
Ошава — Відділ „Барвінок" ... 4—25, 10—30
Ст. Кетерінс — Відділ ім. Л. Українки ... 5—27, 10—29
Скарборо — Відділ Св. Анни ... 6—24
Ґрімзбі — Відділ ім. Кн. Ольги ... 6—25, 7-8—30
Лондон — Відділ ім. Кн. Ольги ... 6—30, 9—26
Вотерфорд — Відділ ім. Л. Українки ... 6—31
Тандер Бей — Відділ ім. О. Пчілки ... 7-8—19, 7-8—24
Торонто — Відділ ім. Кн. Ольги ... 7-8—27
Тандер Бей — Відділ ім. Доньки України 9—21, 11—23
Виндзор — Відділ ім. Л. Українки 9—20, 10—22, 11—24
Форт Френсес — Відділ ім. Л. Українки ... 9—23
Садбури — Відділ ім. Кн. Ольги ... —31

Брит. Колюмбія

Волей — Відділ ім. О. Кобилянської ... 2—29, 11—29
Вернон — Відділ ім. Св. Ольги ... 6—24, 7-8—30
Келовна — Відділ ім. С. Стечишин ... 6—24, 7-8—27
Ванкувер Відділ ім. Л. Українки ... 7-8—24, 9—25, 10—28, 11—30
Чиливек — Відділ ім. О. Кобилянської ... 7-8—29

З діяльности провінційних екзекутив

Манітоба

Пров. з'їзд Союзу в Вінніпеґу ... 1—22
Вшанування ред. Н. Когуської 14 лютого ... 6— 3
Звіт діяльности ... 6—23

Альберта

Звіт пров. з'їзду в Едмонтоні ... 6—18
Весняний чай і виставка образотворчого мистецтва 9—19

Східня Канада

Звіт ювілейного з'їзду в Торонті ... —22

Бріт. Колюмбія

Звіт пров. з'їзду у Ванкувері ... 4—18

Саскачеван

Звіт пров. з'їзду в Саскатуні ... 5—18